

D 59964

duhovno življenje

la vida espiritual

1962

MAREC

XXIX

M I S L I Z A P U S T

Stiri dni — če ne še več — bomo poslušali nabijanje enolične glasbe iz klubov, manjkalo bo vode zaradi polivanja z njo...

Kakšen pomen ima vse to?

Ena stvar je izvor; druga, kaj današnja družba s svojo nazorno, čeprav podzavestno govorico izraža. Kaj izraža?

Z eno besedo bi mogli reči: hoče pozabiti; biti druga.

Zakaj? Morda zato, da se človek našemljen, in tako nepoznan, sprosti za zlo; ne smemo soditi, pa mogoče je le kateri tak... Morda s štiridnevним norenjem noče povedati drugega kakor to, da je nezadovoljen s svojim načinom življenja: delom, družino, vožnjami, zabavo...

Morda so vzroki še bolj preprosti, pa tudi še bolj resnični in upravičeni.

Ko si mogoče zaželi spremembe v enoličnosti življenja, ki ga sicer celo v vsej polnosti in zadovoljstvu živi. Takemu je pust nadomestek za številne verske praznike, ki jih naša poganška družba ne trpi več in izginjajo eden za drugim. Človek bi dejal: in prav je tako! Čemu bi puščali, da bi ti prazniki bili sodobnim poganom povabilo in razlog za poganško praznovanje krščanskih skrivnosti. Naj torej imajo svoj pust!

Kdo drugi morda išče v pustu čisto pametno razrahljanje oblik družabnega življenja, ki še daleč niso nujne, a pomagajo do bolj udobnega, urejenega in mirnega življenja.

Moramo namreč razlikovati verske, нравne in družbene obveznosti glede na to, od kod prihajajo: нравnost, iz človeške narave in njenega teženja po popolnosti, od družbe.

Nič ne škoduje ne verskemu ne нравnemu življenju, če na pic-nic-u ne uporabljamo prtičev, noža in vilic; človeku pa najbrž še dobro stori, ko se nekoliko sprosti v teh spremenljivih zahtevah družbene olike.

Podobno velja, smemo reči, za pusta. Nič ne škoduje delna sprostitev, dokler je v mejah, ki jih narekuje ta božja postava in zdrava pamet.

Tu je morebiti treba iskati vzroka, zakaj današnji pust ni več to, kar je bil svojčas, kot tožijo nekateri: nekdanja družba je veliko dajala na zunanje oblike, nova je šla preko tega, posebno mladina. Danes ne potrebujemo več pusta za to, da se sprostimo nepotrebnih družbenih formalizmov, ker smo večkrat šli že predaleč v obleki, drži, govorjenju, odnosih... Če gredo v tej smeri nekateri le še naprej, daleč predaleč, potem bo pust kmalu pomenil tudi zanje začetek posta: spoznali bodo, da so neke meje, onstran katerih norost ni le norost, ampak zlost.

Imejmo toliko srčnosti in živimo po svojem okusu, da smo le v mejah, ki jih narekuje ta vera in нравnost. Živimo „svobodo božjih otrok“!

J. R.

Pogosto se sprašujemo, kako je s katoliško Cerkvijo v Jugoslaviji.

Do jasne slike je težko priti, kajti eni govorijo tako, drugi pa drugače. Sedaj pa bodo vsi dvomi odpadli, kajti spregovorili so škofje Jugoslavije sami.

CERKEV V JUGOSLAVIJI

Podpisani katoliški škofje in nadškofje Jugoslavije, zbrani na svoji plenarni letni konferenci v Zagrebu v dneh od 20. do 23. novembra 1960, upoštevajoč ponovno izraženo željo naklonjenih elementov v državni upravi za skorajšnjo normalizacijo odnošajev med državo in Katoliško cerkvijo, so svojo pozornost posvetili temu vprašanju in so prišli do soglasnega sklepa, da je to tudi želja vseh škofov Jugoslavije. Škofje so prepričani, da bi taka normalizacija bila zelo velika pridobitev za Cerkvijo in državo. Taka ureditev naših medsebojnih odnošajev bi zelo pripomogla k splošni normalizaciji naših notranjih razmer in bi istočasno zelo povečala ugled naše državne federacije na tujem. Iz tega razloga so katoliški škofje pripravljene podpreti vsak odkritosrčni trud za doseg res zdravega in trajnega modusa živendi med Cerkvijo in državo v naši domovini.

KONKORDAT JE ZADEVA SV. STOLICE

Da bi se izognili vsaki nevarnosti nesporazumov in napačnih interpretacij našega stališča, moramo že kar v začetku podati izjavo temeljne važnosti. Noben posamezen škof ali skupina škofov nima pravice govoriti v imenu Katoliške cerkve. To avtoriteto ima samo Sveta stolica ali sveti oče, papež, kot naslednik sv. Petra, prvega apostola. Zaradi tega katoliški škofje Jugo-

slavije niso pooblašteni, da začnejo pogajanja z državno vlado o ureditvi odnošajev med Cerkvijo in državo. Še manj so pooblašteni skleniti kak dokončen sporazum v tem oziru. V skladu z božjo ustavo Cerkve spadajo zadeve te vrste v izključno kompetenco Njegovе svetosti papeža kot najvišjega vidnega poglavarja vse Katoliške cerkve. Na drugi strani pa to ne more in tudi ne bi moglo škofom preprečiti aktivnega sodelovanja pri pripravi ureditvi pogojev, primernih za sporazum med državno vlado in Sveto stolico.

POTREBNO JE PRIPRAVLJALNO DELO

Za vodstvo takih pogajanj in še bolj za srečen zaključek sporazuma kaže, da je potrebno obširno in metodično pripravljeno delo. Treba je ustvariti ugodno ozračje. V takem ozračju bo treba upostaviti nove in tesnejše stike, izmenjati misli na konstruktivni način in obstoječe razlike in nasprotujoča stališča postopoma odstraniti. Kot prvi korak bi škofje s svoje strani spodbujali podrejeno duhovščino in vernike k zvestemu in vestnemu izpolnjevanju državljskih dolžnosti in nalog. Škofje bi uporabili svoj vpliv za pospeševanje patriotičnega čustvovanja med ljudskimi množicami, vzgajali bi jih za žrtve za javno blaginjo, za ljubezen do domovine, učili bi jih, kako naj sode-

lujejo z državnimi oblastmi pri gradnji srečne bodočnosti naše domovine in kako se izogibati vsemu, kar bi moglo škoditi materialnim in moralnim koristim naše skupnosti. Na drugi strani pa bi škofje pričakovali od državnih oblasti, da izvajajo določila ustave in zakona o položaju verskih skupnosti liberalno in naklonjeno in da pokažejo naklonjenost Cerkvi in njenim predstavnikom.

PREDLOGI ŠKOFOV

Škofje si dovoljujejo staviti določene predloge o načinih in sredstvih, s katerimi bi se dal pospeševati duh medsebojnega zaupanja in ga razviti do stopnje, na kateri bi se mogla začeti pogajanja med državo in Sveto stolico. V ta namen predlagamo naslednje:

OVIRE PRI JAVNEM BOGOSLUŽJU

1. V paragrafih 6 in 7 zakon o položaju verskih skupnosti določa, da naj nikdo ne preprečuje državljanom udeležbe pri javnem bogoslužju. Toda obžalovati je treba, da učitelji in drugi šolski funkcionarji izvajajo pritisk na

otroke in dijake, da bi jih odvrnili od zahajanja v cerkev, od božjih služb in cerkvenih slovesnosti. Nekateri učitelji gredo tako daleč, da dijakom grozijo s slabimi ocenami, če se bodo udeleževali božjih služb. Ta pritisk se je razširil tudi na starše, od katerih je bilo zahtevano, naj svojih otrok ne pošiljajo v cerkev, ker bodo sicer izgubili službo ali penzijo in občutili druge neprijetne posledice. To se še danes dogaja kljub pritožbam duhovnikov in škofov pri pristojnih oblasteh. To je v očitnem nasprotju z določili zakona. Zato vlado prosimo, da to prakso ustavi. Dalje moramo poudariti, da besedilo sicer zelo liberalno proglašja svobodo verskega življenja za vse državljane, da pa so mnogi naši državljani prisiljeni, da se tej svobodi odpovedo. Mnogi uslužbenci državne uprave in zlasti tisti, ki so zaposleni v šolstvu in šolski upravi, si preprosto ne upajo zahajati v cerkev ali se udeleževati verskih obredov. Ne upajo se poročiti v cerkvi ali dati krstiti svoje otroke. V nekaterih primerih so bili učitelji odpuščeni in uradno jim je bilo povedano, da se je to zgodilo zato, ker so se redno udeleževali jav-

Ljubljanski škof
Anton Vovk
v šentjernejskem
Lurdu
8. septembra 1958

nega bogoslužja. Jasno je, da mnogi uradniki delujejo v nasprotju s črko in duhom zakona. Svojim podrejenim grozijo s težkimi upravnimi kaznimi za udeležbo pri javni službi božji in za izpolnjevanje dolžnosti, ki jih določajo zapovedi njihove Cerkve. Škofje morajo poudariti ta dejstva in pozvati vlado, da napravi odločne korake za končanje teh kroničnih kršitev zakona. Pred dve-ma letoma so škofje vladi poslali po-sebno spomenico o obžalovanja vred-nih dogodkih, do katerih je prišlo v Ba-čini blizu Ploč v Dalmaciji. Dva duhov-nika, ki sta prišla tja, da bi maševala v tamošnji cerkvi, sta bila fizično na-padena in prečepena in s silo izgnana iz kraja. S silo jima je bil tudi prepre-čen vstop v cerkev. Vendar nam ni zna-no, da bi vlada podvzela kake korake, da se v bodoče preprečijo podobni na-padi na duhovnike.

V BOLNIŠNICAH IN INTERNATIH

2. Začenjajoč s splošnim načelom verske svobode zakon določa (paragraf 16), da naj bo osebam, ki se zdravijo v bolnišnici, živijo v domovih za stare ljudi, v šolskih taboriščih, dijaških do-movih in podobnih ustanovah, dana možnost za versko življenje v mejah hišnega reda in da naj bo njihovim du-hovnikom dovoljeno, da jih obiščejo kadarkoli bi izrazili željo, da jih duhov-nik obišče. To je dobro in pametno do-ločilo. Toda z obžalovanjem moramo izjaviti, da niti tega jasnega določila v zakonu odgovorni funkcionarji niso spoštovali. Študentom v dijaških domo-vih je bilo v praksi onemogočeno iti v cerkev, duhovnikom je bil pogosto preprečen obisk bolnih in umirajočih oseb v bolnišnicah in domovih za stare in onemogle. Položaj oseb v vojaški službi, v kaznilnicah in poboljševalni-

cah je še slabši. Tem osebam bi se naj vsaj v primeru nevarnosti bližnje smrti dala priložnost, da sprejmejo svete za-kramente. Podobno naj bi vojakimeli vso svobodo, da gredo ob nedeljah in praznikih v cerkev. Vojaška disciplina gotovo ne bo trpela; nasprotno, ta ko-rak bi dobro odjeknil med vojaki, nji-hovimi starši in med jugoslovanskim ljudstvom na splošno.

3. Stara praksa je že, da v oddalje-nih vaseh, kjer ni cerkve ali kapele, duhovniki spovedujejo stare in bolne v zasebnih hišah. Toda v mnogih pri-merih so bili duhovniki kaznovani za tako izvrševanje dušnopastirskih dolž-nosti. Tisti sodniki, ki izrekajo kazni v takih primerih, gotovo delajo škodo skupni stvari, ker pomagajo pri ustvar-janju upravičenih razlogov za nezado-voljstvo z javno upravo.

4. Prošimo, naj se da dovoljenje de-lođajalcem, delavcem, dijakom in šol-skim otrokom, da praznujejo dneve po-čitka ne samo ob nedeljah, ampak tudi ob zapovedanih praznikih, ki jih je sa-mo deset v celem letu.

TEŽAVE PRI VERSKEM POUKU

5. Ker zakon ne dovoljuje nikakega verskega pouka v šoli, bi bilo primerno in pravično, da bi v šolah bila prepo-vedana tudi vsaka protiverska propa-ganda. Šole so ljudska last in velika večina našega ljudstva je verna in želi svoje otroke vzgojiti v verskem duhu. Mladina trpi, kadar šolski pouk naspro-tuje tistemu, kar se je naučila doma od staršev. Zlasti učitelji v ljudskih šolah naj bi se omejili na učenje svojih predmetov. Na drugi strani pa zakon ne omejuje verskega pouka samo na župnijska poslopja. Zato je verski po-uk dovoljen v vseh in ne samo v žup-nijskih cerkvah. Kljub temu pa so na-kateri sodniki kaznovali duhovnike, ki dajejo verski pouk v kapelah in majh-

*Grob kardinala dr.
Alojzija Stepinca
v zagrebški stolnici*

nih cerkvah na področju svoje župnije. Duhovniki so bili kaznovani z denarnimi globami in zaporom. V mnogih primerih so bili duhovniki kaznovani tudi zato, ker so dajali verski pouk otrokom, ki so k pouku prišli prestovoljno, toda brez pismenega dovoljenja staršev. Dalje skušajo nekateri šolski ravnatelji o'rokom preprečiti udeležbo pri verskemu pouku s tem, da z njimi krivično postopajo in uporabljajo druga nezakonita sredstva. V nekaterih krajih so krajevne oblasti celo izsiljevale izjave od staršev, da svojim otrokom niso dali dovoljenja za udeležbo pri verskem pouku.

BOGOSLOVJA IN CERKVENE ZGRADBE

6. Cerkev ne more izvrševati svojih dolžnosti in dejansko ne more niti obstajati brez primernih šol za vzgojo duhovniškega naraščaja in drugih služabnikov Cerkve. Šole za vzgojo mladine in verskih poklicev so bistvena potreba. Pravica in dejanska potreba zahtevata, da se semenišča in verske šole Cerkvi zopet vrnejo v svobodno uporabo. To je eden od osnovnih pogojev za vsako normalizacijo odnošajev med Cerkvijo in državo.

7. Iz istega razloga bi bilo potrebno, da se verskim redovom vrnejo samostani in druga poslopja, ki so nekoč bila v njihovi lasti in v katerih so stanovali.

8. Normalizacija odnošajev bi tudi zahtevala vrnitev in svobodno uporabo cerkvenih poslopij, ki so prej služila za stanovanja župnikov, škofov in kanonikov, in vrnitev drugih stanovanjskih prostorov, ki so nekdaj bili cerkvena last.

9. Potrebno bi bilo spremeniti zakon o poddržavljenju in zaplembi poslopij določenih za najem in gradbenih parcel, da bi se tako preprečila bodoča konfiskacija ali nacionalizacija cerkvenih šolskih poslopij, semenišč in zgradb, rabljenih za stanovanja duhovnikov. Brez teh poslopij Cerkev ne more obstajati in izvrševati svoje naloge. Tudi kaj moramo poudariti, da se Cerkev ne more in da se ne bo odpovedala pravici do premoženja in do svobodne uporabe zaplenjenega premoženja, zaplenjenih cerkva in drugih zgradb.

10. Cerkev se čuti dolžno da zahteva brezpogojno vrnitev vseh zgradb, v katerih se je pred zaplembo vršila služba božja. Nekaterne cerkve in ka-

pele so bile zaplenjene in izročene posvetnim namenom brez pristanka Cerkev. Te zgradbe se morajo vrniti Cerkvi.

11. Cerkev zahteva svobodo za gradnjo novih cerkva in župnišč in za popravila in povečanje že obstoječih. Državne oblasti naj bi bile naklonjene pri izvajanju zakonov in predpisov o takih gradnjah.

12. Pokopališča naj se razdelijo in določeni deli naj se dajo priznanim veroizpovedim. Zakon naj duhovnikom jamči pravico do svobodnega vstopa na pokopališča, tako da bodo mogli opravljati verske obrede za umrle člane svoje verske skupnosti. Duhovnikom naj bo tudi dovoljena uporaba pokopaliških kapel za verske obrede.

13. Škofje bi pozdravili sklep državnih oblasti, da dljakom cerkvenih šol dajo iste ugodnosti na državnem transportnem sistemu in iste pravice do zdravljenja v državnih bolnišnicah, kot jih dajo drugim dijakom. Velika večina dijakov, ki se pripravljajo na duhovniške poklice, prihaja iz družin z zelo majhnimi dohodki. Škofje bi tudi cenili, če bi dijaki verskih šol imeli iste pravice in prednost v vojaški službi, kot jih uživajo dijaki državnih šol.

ZADEVA VERSKEGA TISKA

14. Tisk je postal važna potreba v vsakdanjem življenju slehernega človeka. Cerkev ne more uspešno izvrševati svojih duhovnih nalog, če nima tega modernega sredstva obveščevanja. V predvojni Jugoslaviji je redno izhajalo kakih 150 različnih verskih listov in revij. Sedaj izhajata samo še dva majhna mesečnika. Brošure verske vsebine izhajajo kot razmnoženine, ker je njihovo tiskanje prepovedano. Cerkev naj bi imela vsaj eno svojo lastno tiskarno. Vsaj ena od številnih tiskarn,

ki jih je država zaplenila, naj se vrne v cerkveno last ali pa naj se vsaj da dovoljenje, da Cerkev zgradi novo tiskarno in da uvozi potrebno opremo iz inozemstva. Cerkev naj ima pravico do svobodnega obratovanja take tiskarne z lastnimi uslužbenci. Tiskarne v državi lasti naj sprejemajo in izvršujejo naročila za tisk verske literature pod istimi pogoji kot veljajo za vsa druga tiskarska dela. Neznosno je, da imajo posamezni delavski sveti pravico, da odklanjajo naročila za tiskanje verske literature. Po sedanjem zakonu ima Cerkev pravico, da tiska in objavlja versko literaturo; toda ta pravica ji je bila v veliki meri prikrajšana.

POSTOPANJE DRŽAVNIH SODIŠČ

15. Škofje so veseli, da lahko izjavijo, da sedaj nikdo od njih ni v zaporu, da je število zaprtih duhovnikov majhno in da so kriminalni postopki proti njim redkejši, kot so bili. Toda v nekaterih delih države sodišča še vedno nastopajo proti duhovnikom za očitana dejanja v zvezi z njihovimi čisto verskimi dolžnostmi strožje kot proti pripadnikom drugih poklicev.

16. Obstaja zelo upravičen strah in zaskrbljenost, da so sodišča pri uporabi črke zakona proti duhovnikom in vernikom v primerih, ko gre za verske in cerkvene zadeve, kriva nepravilnega postopanja in neupravičene diskriminacije. Nekatera sodišča so uvedla prakso, da uporabljajo neupisano in neupravičeno pravilo, da je vsak duhovnik kriv vsakega dejanja, ki mu ga očitajo. Opaženo je bilo, da so sodišča v nekaterih primerih našla za primerno, da so duhovnike obsodili na zapor prav za Božič in Veliko noč.

V bodoče naj bodo prepovedane vse oblike pritiska s strani zveznih, republiških in krajevnih oblasti na duhov-

nike, da naj vstopijo v takozvane sindikate duhovnikov.

MOŽNOST POTOVANJA NA VERSKE PRIREDITVE V INOZEMSTVU

17. Nobenega zavlačevanja naj ne bo pri izdajanju viz ali dovoljenj za potovanja škofov v Rim, kadar so pozvani, da obiščejo Sveto stolico. Lojalno lahko izjavimo, da so v zadnjih mesecih skoraj vsi jugoslovanski škofje dobili potne liste in vize za obisk v Vatikanu. Naš ideal v tem oziru bi bil, da bi vsak duhovnik in vernik dobil

potno dovoljenje brez vsakih težav, kadar želi iti na romanje v svete kraje kakršni so Jeruzalem, Rim ali Lurd ali se udeležiti mednarodnih verskih manifestacij, na primer evharističnih kongresov. To bi povsod napravilo dober vtis.

Pri predložitvi te izjave in gornjih predlogov nas vodi prepričanje, da s tem najbolje služimo koristim Cerkve in države. Kot zvesti sinovi obeh resno upamo, da bo ta korak, ki ga podvzamemo, razumevan in proučen v enakem duhu lojalnosti.

ROMANO GUARDINI O ŽIVLJENJU VERE

O Bog, stvarnik in oče vsega življenja! Podaril si nam časno življenje, da v njem rastemo in se izpopolnimo. Dal si nam ga v roke, da ga prav nosimo in nekega dne boš od nas terjal račun o tem, kaj smo z njim storili.

Vrh tega pa si nam daroval drugo življenje. To življenje se rodi v trenutku, ki ga odredi tvoja milost, kot priča tvoje razodetje. Prihaja iz večnosti in v nas ga ustvarja Sveti Duh, podeljevalec življenja. Tudi to življenje si položil v naše roke: moremo ga častno ohranjati, pa tudi zapravlјati; moremo si prizadevati, da raste in zori, pa ga tudi zanemariti in pustiti, da se uniči. In nekega dne boš od nas terjal račun o tem, kar smo z njim storili.

Daj, Gospod, da se bom zmerom zavedal, da je to sveto življenje v meni! Daj mi ostati v prepričanju, da je to življenje bolj resnično od življenja, ki poteka v času. Daj mi, da bom zaznaval njegov božanski okus, v čemer korenini končni pomen našega bivanja.

Daj mi veliko prizadevnost v vsem, kar se nanaša na vero. Nauči me spoznavati, česa potrebuje, da obstane in rodi sadove. Navadi me na njeno moč, pa tudi na njeno šibkost. In ko se z leti preobrazijo moje čutenje in z njim — ne sicer sveta vsebina, pač pa človeška oblika moje vere: tedaj me nauči razumeti to preobrazbo in ohraniti trdnost v preskušnjah, ki jih mogoče prinese, da bo tako moja vera rasla od ene oblike do druge in zorela, kakor to hočeš Ti, urejevalec vsega življenja.

A. G.

PREDSEDNIK ŠKOFOVSKIH KONFERENC V ZDA

Nadškof v Washingtonu, mons. Patrick A. O'Boyle, zdaj predseduje škofovskim konferencam. Severno ameriški škofje so ga izvolili na svoji zadnji letni skupščini, ki so jo kardinal, nadškofje in škofje imeli na katoliškem vseučilišču v Washingtonu.

Iz predsedstva škofovskih konferenc je izstopil nadškof iz Cincinnatija, mons. Karel J. Alter, ki je bil že 5 let njihov predsednik. Za glavnega tajnika je bil znova določen mons. Pavel F. Tanner; njegova namestnika pa sta mons. Francis T. Hurley iz San Francisco in mons. Clarence D. White iz San Luisa.

DAN FILMA V MEHIKI

V Mehiki so 8. decembra 1961 prvičkrat slovesno praznovali dan kina pod geslom: „Boljši kino za boljšo Ameriko“. Na praznovanje tega dneva, na katerem so razpravljali o smernicah, ki jih daje papež Pij XI. v svoji okrožnici „Vigilanti cura“, so se pripravili s tednom priprave (od 1. do 7. decembra). Dne 8. decembra so skupno sklenili, da ne bodo hodili gledat filmov in prizorov, ki so odsvetovani ali nenravni. Vsako leto na ta dan bodo to obljubo obnovili.

Ves mesec november so delali za poglobitev prave kinematografske kulture, širili papeške smernice o kinu in vzgajali gledalce, da bi izbirali filme na podlagi ocen, ki jih objavlja Mehika legija za dostojnost.

KRST OTROK V LITVANSKIH KLINIKAH

Zastopstvo „Elta-Press“ poroča, da je sovjetski dnevnik „Izvestia“ hudo napadel ravnatelja litvanske klinike, ker je dovolil podelitev zakramenta svetega krsta otroku, ki je umiral. Dnevnik je

to dejanje označil za revolucionarno in nedopustno. Če se namreč po krstu otroku zdravje izboljša, bi mogle nekatere osebe misliti, da je ozdravel zaradi krsta, ne zaradi prizadevanja zdravnikov.

od Vzhoda

do Zahoda

MONS. BERAN ŠE ŽIVI

Zastopstvo nemškega katoliškega tiska prinaša iz verodostojnega vira poročilo, da mons. Beran, nadškof v Pragi, ki so ga komunisti odstavili od njegove službe, še živi zaprt v nekem stanovanju. Nadškof je zvedel, da mu je papež Janez XXIII. hotel pisati za petdesetletnico mašništva, pa so čeho-

slovaške komunistični oblasti izjavile, da bi takega pisma ne mogle izročiti naslovljencu.

VERSKI POUK NA POLJSKEM

Poljska vlada je — kakor se zdi — sklenila, da bo umaknila svoj odlok o verskem pouku že prej, preden so škofje proti njemu protestirali. Ta odlok prepoveduje poučevati verouk redovnikom in redovnicam po dve uri na teden na izrecno določenih krajih. Odlok bi moral stopiti v veljavo že novembra. Vendar po poročilih, ki prihajajo iz Poljske, tega odloka še ne izvajajo. Rdeče oblasti čakajo ugodnejšega trenutka za izvedbo tega odloka.

SVET MEDNARODNIH KATOLIŠKIH ORGANIZACIJ

Glavna skuščina mednarodnih katoliških organizacij (O.I.C.) bo zelo verjetno od 7. do 12. avgusta letos v Bs. Airesu.

Glavni predmet zborovanja bo: Človeški in krščanski napredek v luči socialne okrožnice papeža Janeza XXIII., ki ima naslov „Mati in učiteljica“.

CERKVENA RAZDELITEV V FRANCIJI

Cerkveno vodstvo je razdelilo Francijo v devet apostolskih pokrajin. Pri tem je upoštevalo zemljepisne, socialne in gospodarske vidike.

Vsaka izmed teh pokrajin ima v verskem oziru svoje značilnosti in posebno vprašanja. Kardinali in nadškofje so na svoj oktobrski glavni skupščini to razdelitev soglasno sklenili in jo potem, ko jo je potrdila tudi Sveta Stolica, razglasili.

PROTI PREPOVEDI PROCESIJ V HOLANDIJI

Po predpisih, ki jih je obsegala ustava iz leta 1848, so bile v Holandiji procesije po javnih poteh prepovedane. Od teh predpisov so bili izvzeti pokrajini Limbourg in Brabant ter kraj Laren, ki je v severnem delu dežele.

Najvišje holandsko sodišče je izjavilo, da so ti ustavni predpisi izgubili vsako pravno veljavo, ker je Holandija podpisala v Rimu evropski sporazum o zaščiti človeških pravic in osnovnih svoboščin. Najvišje sodišče je izreklo svojo končno razsodbo o tem 18. jan.

V Holandiji imajo mednarodne pogodbe prednost pred ustavnimi in zakonodajnimi odredbami. Rimsko pogodbo so zastopniki evropskih držav podpisali 1. 1950, Holandija pa jo je odobrila 1. 1953.

NAJVEČ DUHOVNIKOV JE IZ EVROPE

Četudi Evropi sami še manjka duhovnikov, je vendar dve tretjini duhovnikov na svetu rojenih v evropskih deželah. Tako poroča Mednarodna katoliška ustanova za versko sociologijo, ki ima svoj sedež na Dunaju.

Irska, Belgija, Holandija in Švica skupaj dajejo 40% duhovnikov misijonarjev kljub temu, da ti mali katoliški narodi ne dosežejo niti 1% vsega kat. prebivalstva na svetu.

AVSTRIJI MANJKA DUHOVNIKOV

Katoliška Cerkve v Avstriji potrebuje še okoli 1.500 duhovnikov. Dežela ima 6.800 duhovnikov, ki imajo v nekaterih župnijah trdo, naporno delo, ker je za vsakih 1000 vernikov le eden duhovnik.

Pred vrati vesoljnega cerkvenega zbor

Katoliška Cerkev se pripravlja, da bo pod vodstvom Sv. Duha nudila človeštvu enega največjih dogodkov zadnjih časov. Proglas sv. očeta Janeza XXIII., v katerem naznanja za leto 1962 začetek 21. vesoljnega cerkvenega zbora, pomeni za ves katoliški svet neizčrpen vir svetlega upanja.

Dobri verniki, ki delujejo v apostolskih organizacijah, se čutijo ponosne, da so člani tako vzvišene ustanove kot je Cerkev in so odločeni zanjo še več storiti; ves svetovni tisk, tudi če ni katoliški, z živim zanimanjem sledi razvoju priprav; voditelji ločenih cerkva kažejo toplo simpatijo do zamisli sv. očeta in so pripravljeni sodelovati pri skupnih naporih, da čim preje pride do zaželenega zedinjenja.

Napovedani vesoljni zbor bo v prvi

vrsti mogočen izraz vesoljnosti katoliške Cerkve.

Jasno bo prišlo do izraza dejstvo, da danes katoliška Cerkev oznanja nauk svojega božjega Ustanovitelja po vsem svetu in vsem narodom. Prišli bodo na zbor škofje iz vseh kontinentov, vseh ras, raznih barv, raznih jezikov. Navzoči bodo predstojniki in zastopniki različnih redov. Bogoslovni učenjaki bodo na njem razvijali in utemeljevali nauk Cerkve.

Istočasno pa bo vsa ta množica zastopnikov tvorila eno samo enoto: vsi bodo povezani v Kristusu, ki je glava Cerkve. V tem oziru so škofje v celoti nasledniki tistega apostolskega zbora dvanajstih mož, ki mu je načeloval prvi papež — sv. Peter. In kot taki so skupaj s svetim očetom soodgovorni za

oznaxjevanje Kristusovega nauka in zasedanje in utrjevanje božjega kraljestva na zemlji.

CERKEV JE VEDNO SODOBNA

Bodoči cerkveni zbor bo tudi dokazal, da je Cerkev še vedno sodobna.

Dejstvo je namreč, da se mnogi v družbi danes sprašujejo, nekateri zaskrbljeno, drugi škodoželjno, ali še spada Cerkev danes v moderni svet. Silni tehnični napredek se zdi, da zahteva od Cerkve, naj zavrže ali vsaj reformira svoje dogme in svojo razlago sv. pisma. Tudi se zdi, da je Cerkev preveč okcidentalna, zapadnoevropska, da bi se mogla priljubiti afriškimi in azijskim narodom s svojsko kulturo in civilizacijo. In končno, le kako naj Cerkev še uveljavlja svoj glas in vztraja s svojo moralno sredi sveta, ki Boga ne potrebuje več in mu gre le še za to, da čim bolj uživa tuzemske dobrine?

Kat. Cerkev se vseh omenjenih problemov zaveda in ne zapira oči pred njimi. Na vesoljnem zboru bo o njih razpravljala in dala odgovor nanje. V luči vere in naslonjena na zadnje izsledke znanosti bo svoja načela tako izrazila, da bodo veljavna kot smernice tudi za bodoče rodove v njih družinskem, državljanskem in družbenem življenju.

Prav bodoči cerkveni zbor hoče ljudem pokazati, da potrebuje človeška družba v današnjih časih bolj kot kdaj prej evangelija in Cerkve, če hočeno, da se ne bo spremenila v ostanek bitij, ki se plazijo po od radioaktivnega zraka zastrupljeni in od vodikovih bomb razorani zemlji.

Tehnični in znanstveni napredek katoliške Cerkve ne plaši. Nasprotno! Prav ta napredek sprilčuje, da je človek gospodar sveta in da niso izmišljene besede sv. pisma: „Pojdite in podvržite

si zemljo!“ Toda istočasno se Cerkev zaveda, da je nekatere ta napredek tako prevzel, da ne vidijo več božje roke v stvarstvu, da vse pripisujejo lastnim zmoglostim in da so kakor pijani ob spoznanju, da jim je bilo dano odkriti toliko novih reči. Te vrste ljudje so zmogni v svoji domišljavosti pohoditi moralni red stvarstva, ljudi pa pahiti v popolno uničenje. Prav zato je Cerkev danes še bolj sodobna in potrebna. Človeka mora reševati pred samim seboj. Prepričati ga mora, da je obsojen na pogin, če bo duhovne vrednote podvrnil zgolj materialnim ali pa celo delal na to, da jih zatre.

Kar pa tiče družabnih in mednarodnih problemov, je pa kato! Cerkev z zadnjo mojstrsko socialno okrožnico Mati in Učiteljica (Mater et Magistra) javno dokazala, da je na višini mišljenja in svetovanja kot nobena druga svetovna ustanova te vrste.

Vesoljni cerkveni zbor bo pokazal, da se Cerkev ni treba vezati na nobeno civilizacijo, na nobeno kulturo in noben gospodarski red. „Dasi je tesno povezana z zapadno evropsko kulturo, s tem še ni rečeno, da je istovetna z njo,“ je nedavno izjavil sv. oče Janez XXIII. Ker je Cerkev nad narodi in zato mednarodna, zato je ona radi svojega nauka najbolj zmogljiva, da v družino narodov prinese mir, ravnotežje, prijateljsko zblizanje in iskreno sodelovanje.

Z eno besedo: Cerkev ne more ostati brezbržna ko vidi, da se hočeta zločesti ateizem in brezbožni materializem polastiti duš, tistih duš, ki jih ona tako zelo ljubi, saj se čuti zanje odgovorna radi poslanstva, ki ga je prejela od svojega ustanovitelja Jezusa Kristusa. Ona dobro ve, kam pride človek, kadar nima Boga.

Zato bo cerkveni zbor ponovno vsem ljudem dobre volje v danes primerni

obliki prikazal poslanico svete noči in razložil ter poudaril smisel odrešenja za človeški rod.

NOTRANJA OBNOVA CERKVE

Da pa bo mogla Cerkev uspešno vršiti svoje poslanstvo v svetu in mu biti svetilnik sredi razburkanega morja, je potrebno, da se samo sebe prerodi, očisti in posveti pod vodstvom Svetega Duha. Prav tu je glavni namen XXI. cerkvenega zbora. Sv. oče Janez XXIII. v encikliki „Ad Petri cathedram“ to jasno izjavi:

„Glavni namen zbora bo razširitev in procvit katoliške vere, obnova krščanske morale v življenju vernikov in prilagoditev cerkvene discipline na sodobne razmere.“

Razvoj in procvit katoliške vere: k temu bo pripomogel obširen študij raznih bogoslovnih vprašanj, ki se bodo na zboru obravnavala. Sv. pismo, dogma, morala, liturgija, cerkveno pravo, vse bo predmet razpravljanja z namenom, da se pojasni, brani, poživi, utrdi in razširi nauk Cerkve. Treba je vernike osvoboditi oklepa rutine in jih navdušiti za globoko notranje življenje, ki naj se hrani iz božje besede in božjih skrivnosti ter črpa svojo moč iz svetih zakramentov, ki so vir oplojevanja in temelj apostolske gorečnosti v skrivnostnem Jezusovem telesu — v Cerkvi.

Obnova krščanske morale v življenju vernikov: zato bo novi cerkveni zbor veliko bolj kot prejšnji poudaril pomen laikov v Cerkvi in jih pozval, da sredi družbe izžarevajo Kristusovega duha in da naj ta duh osvoji tako njih osebno kot družinsko življenje, v javnosti pa pripomore, da bo socialni nauk Cerkve res postal usmerjevalec vsega družabnega razvoja narodov in držav.

KONCIL BO RES VESOLJEN

Pripravo vesoljnega cerkvenega zbora je sv. oče Janez XXIII. poveril dvenajstim komisijam - osrednjim, bogoslovni, za škofe in vodstva škofij, za disciplino klera in vernikov, za redovnike, za liturgijo, za univerze in semenišča, za vzhodne cerkve, za misijone, za laični apostolat, za zakramente in obredni — ter trem tajništvom: za odnose z ločenimi cerkvami, za tisk in radio in za organizacijo in tehnično pripravo zbora.

+

V enajstih komisijah (brez obredne) in v dveh tajništvih (brez tajništva za organizacijo in tehnično pripravo) je doslej 683 ljudi in sicer iz Evrope 472 ali 69%; iz Severne Amerike 65, Latinske pa 49 ali skupaj 16,5%; iz Afrike 28 ali 4%; iz Azije 67 ali 9%.

+

Evropske države pa so zastopane takole: Italija z Rimom ima 152 ali 32% ljudi; Francija 74 ali 14,5%; Nemčija 55 ali 11,5%; Španija 39 ali 9%; Belgija 28 ali 7,5%; Holandska 20 ali 4%; Anglija 14 ali 3%; Irska in Švica po 2%.

+

Države za železno zaveso predstavljajo 6% vseh udeležencev in sicer v temle vrstnem redu: Poljska 11 ljudi, Jugoslavija 10 (med temi 3 Slovenci), Ukrajina 5, Romunija 3, Madžarska 3, Kitajska 3, Čehoslovaška 1, Litva 1, Rusija 1.

Prilagoditev cerkvene discipline na sodobne razmere: Treba bo dati novih pobud in novih smernic dušnopastirskemu delu; prav tako reorganizirati način škofijske ter župnijske delavnosti; duhovnike bo treba postaviti na tisto mesto, ki jim pripada v sodobni družbi in jim zato dati že v semeniščih vsestransko temeljito vzgojo, istočasno pa jih usposobiti, da bodo vedno sodobni in kos vsem tistim silam, ki skušajo njih delo podirati, osmešiti ali omalovaževati.

Za vse, tako za škofa, kot duhovnika in navadnega vernika Cerkve pa velja, kot je odločno pribil papež Janez XXIII.: „Vsi se moramo posvetiti!“

„Velicina bodočega zbora je — po besedah sedanjega papeža — v tem, da vrne Cerkvi Jezusa Kristusa blišč njenega ustanovitelja, da bo v očeh ljudi spet taka, kot je izšla iz Njegovih rok: brez gube in madeža.“

Če bo zbor uspel v vseh pravkar omenjenih ciljeh, potem smemo upati — kar je tudi velika in srčna želja sv. očeta —, da bo pripomogel tudi k zbližanju z ostalimi krščanskimi cerkvami.

V okrožnici „Ad Petri Cathedram“ je zapisal papež Janez XXIII. sledeče besede: „Bodoči zbor bo gotovo veličasten izraz resnice, edinosti in ljubezni. Zato trdno upamo, da bo prav to dejstvo vplivalo na neprisiljen način na ločene kristjane, da iščejo in najdejo edinost, katere vir je Kristus, ki ga tudi oni ljubijo kot mi.“

„Oče, naj bodo vsi eno, da bo tako svet veroval!“ Naj bo ta Kristusova molitev tudi naša, goreča, vztrajna, prvenstvena, v času, ko se Cerkev pripravlja na svoje velike dneve!

Jože Jurak

Diofantov nagrobnik

Na nagrobniku aleksandrijskega matematika Diofanta, ki je doživel v 4. stoletju po Kristusu, je skritih nekaj podatkov iz njegovega življenja, in sicer jih vsebuje naslednji napis:

*Glej tu grob pred seboj učenega Diofanta.
Stárost njegovo lahkó kamen le-ta ti pové:
da je prebil kot dečák eno šestino življenja.
Še dvanajestino prištej, prvi pognal mu je puh.
Temu sedmíno dodaj — in sklenil je zákonsko zvezo.
Čez pet let se rodil iz te zveze je sín.
Komaj doživel otrok je očetovih let polovico,
pa mu ga vzela je smrt. Krut je usode ukaz!
Štiri leta si je s števílkami žalost preganjal,
pótlej še oče sám dal je svetu slovó.*

Kdo razbere podatke iz Diofantovega življenja?

*Cim bolj izginja v okolju smisel za npravne vrednote, bolj je treba
v družinah, med mladino, v šolah buditi čut za npravnost,
za vrednote poedinih kreposti, za etične vrednote,
utemeljene v božji popolnosti in svetosti.*

KAKO JE Z NRAVNIMI VREDNOTAMI

Navadno govorimo mnogo o nprav-
nih (etičnih, moralnih) zakonih in za-
povedih, še več o prepovedih, malo ali
skoro nič o npravnih vrednotah.

VREDNOST NRAVNIH VREDNOT

Zato pogosto sicer natančno vemo,
kaj moramo storiti, ne poznamo pa no-
tranje vrednosti, pomembnosti, nujnosti
zapovedanega dejanja samega v sebi.
Na vprašanje, zakaj moram biti n. pr.
pravičen, odgovorimo: ker je Bog tako
zapovedal; vendar misleči človek želi
več: rad bi poznal tudi notranji raz-
log, ki leži v pravičnosti sami, vred-
noto pravičnosti, ki je že sama v sebi
velika, tolikšna, da je v nobenih oko-
ličninah ne smemo teptati, zavreči, mar-
več jo moramo vedno in povsod spošto-
vat, uveljavljati.

Kdor ima smisel za npravne vred-
note, kdor jih pozna in spoštuje, ima
najprej pravilnejši in globlji pojem o
božjih zapovedih. Vé, da niso nekaj
tujega, vsiljenega, nekako samovoljno
od zunaj naloženega, marveč so obve-
zen božji poziv, da uresničujemo npravne
vrednote, to se pravi: da vršimo to,
kar je za nas dobro, pomembno, potreb-
no, po čemer teži in kliče naša narava
in naša nadnarava, kar nas torej res-
nično notranje bogati. Redno velja
(izjema so le zgolj pozitivne določbe),
da je nekaj dobro, ne ker je zapove-
dano, ampak je zapovedano, ker je že

v sebi resnična dobrina, vrednota za
nas. Božja zapoved veli, naj to vred-
noto uresničujemo in tako v sebi no-
tranje rastemo in se spopolnujemo.

Misel na npravne vrednote, zavest
bogate vrednosti npravnih, dobrih dejanj
je dalje nov učinkovit nagib, da jih
vršimo. Kdor je prepričan o notranji
dobroti, lepoti, potrebnosti n. pr. hva-
ležnosti, kdor pozna podrobno in živo
razloge zanjo, bo mnogo lažje hvale-
žen kot oni, ki ne ve drugega, kot da
je hvaležnost zapovedana in nehvalež-
nost greh (in povrh tega za to krepost
ni posebno jasno, kaj in koliko res za-
poveduje). Naša volja je že tako ustvar-
jena, da tem lažje (ali manj težko)
kaj stori, čim več nagibov ima, čim
bolj je človek za reč samo zavzet;
zavzet pa je zanjo, kadar je prepričan
o njeni vrednosti, kadar mu je —
vrednota.

Končno ima smisel za npravne vred-
note še eno prednost: varuje nas „mo-
ralnega minimizma“, tj. tistega nprav-
nega zadržanja, ki stori to in le to, kar
je zapovedano in ker je zapovedano,
ravno toliko, da ne greši (smrtno ali
ne) — in nič več. Kdor ima pred očmi
samo prepovedi in zapovedi, se mu lahko
pripeti, da se zadovoljuje samo s tem,
da jih izpolni, jim zadošči, tj. da stori
le toliko, kolikor je ukazano. Kdor pa
doživlja notranjo vrednost zadevne kre-
posti, n. pr. ljubezni, kogar prevzame

njena lepota, vrednost, pred njim stoji ljubezen kot ideal, ki se mu je treba vedno bolj in postopoma približevati, ga vedno bolj dosegati — tudi daleč preko le ukazanega, vedno bližje (čeprav še neskončno daleč) pravzoru in praviru ljubezni — Bogu.

NRAVNE VREDNOTE V LESTVICI VREDNOT

Brali smo o „lestvici vrednot“. So višje in nižje vrednote. Kje v tej lestvici so npravne vrednote?

Povsem zadovoljiv in v podrobnem utemeljen odgovor bi nam dalo šele razpravljanje iz filozofije in teologije vrednot, ki ne spada sem. Kratko, v širokih obrisih in samo z ene strani moremo reči:

Prva in najvišja vrednota je najvišje dobro: Bog. Je najvišja vrednota vsem stvarjem, tudi za človeka. Kot njegovo najvišje dobro je Bog, človekov končni smoter. To pomeni: človek in vsak poedini človek je dejansko ustvar-

jen za to, da se po smrti najtesneje združi z Bogom v blaženem gledanju vso večnost.

Prva in osnovna naloga in dolžnost človekovega življenja na zemlji pa je: dosegati in doseči ta končni smoter, ker smo za Boga, k njemu ustvarjeni, smo vse življenje namenjeni k njemu, romarji k Bogu. Za to smo na svetu. Ves in edini resnični končni smisel človekovega življenja je: biti neprenehno, brez stranpoti, na poti k Bogu, k Očetu, domov. Kadar življenje nima te smeri, nima smisla, pa naj ima še tako lep videz...

K Očetu pridejo le otroci, dom zasedajo le dediči. Ker je Bog najvišja vrednota, je za človeka prva za njim otroštvo božje, posvečujoča milost božja in kar je z njo v notranji zvezi. Brez nje in njenih nadnaravnih dejavnih zmognosti človek ni usmerjen v svoj nadnaravni cilj in nikakor ni sposoben doseči svojega blaženstva v Bogu.

To otroštvo božje mora torej na vsak način in za vsako ceno ohraniti.

Spodnja kripta arške cerkve, ki je posvečena sv. župniku Janezu Arškemu

A ga ne more brez npravnega življenja, to je: ako ne vrši vsaj do zapovedane mere npravno dobrih, kreposnih dejanj, ako ne uresničuje npravnih vrednot. A ne tako, kakor da bi bilo npravno življenje le pogoj zveličanja. Zveličanje je zares plačilo, ki smo si ga zaslužili z dobrimi dejanji (v milosti). Tako so npravne vrednote tisto, s čemer človek sega v večnost. Drugače moremo povedati isto: pot v zveličanje je pot božje volje, a ta nam nalaga npravne vrednote. Ali še drugače: k Očetu vodi le ena pot: pot Sina, ulevočene Besede, ki je vzor npravne popolnosti, najpopolneja uresničitev etičnih vrednot.

Vse to kaže, da so npravne vrednote na lestvici za Bogom in nadnaravnimi dobrinami na najvišjem mestu, pred vsemi drugimi. Odpovedati se njim, se pravi, odpovedati se smislu in smotru, Bogu, vsemu.

POMEN ZA DANAŠNJE ŽIVLJENJE

Iz dosedaj omenjenega moremo izvajati naslednje zaključke:

Skušajmo se resnično notranje prepričati, da so npravne vrednote med človeškimi vrednotami najvišje; v npravni popolnosti obstoji torej popolnost človeka kot človeka.

Prizadevajmo si za vedno širše in globlje poznanje etičnih vrednot, predvsem v obliki npravnih kreposti. To spoznavanje vrednote kot vrednote ni zgolj razumsko in hladno; ko človek zazre njeno pomembnost in vrednost zanj, se

ogreje zanjo, njena lepota in dragocennost ga prevzameta, zavzet je zanjo, teži za nje uresničitvijo.

Zavedajmo se, da so npravne vrednote objektivne, to je utemeljene v stalnih za vse veljavnih razmerjih, ne pa prepuščene določanju poedincev, nekako v smislu situacijske etike. Človek se jim mora podrediti, ne pa jih ustvarjati po svojem okusu, željah, interesih. So nad človekom, čeprav se uresničujejo le v človeku.

Dalje — in to je važnejše — je treba npravne vrednote ne le poznati, ampak tudi priznati, praktično jih uresničevati, živeti. To je tudi najtežje. Nižje vrednote silijo na vrh in se hočejo uveljavljati proti npravnim. Gon po dobičku podira pravičnost, uživanja željenost tepta zmernost, umetnost ubija čistost, sebičnost uničuje ljubezen itd. Le veliko spoštovanje do etičnih vrednot človeka vodi, da nižje dobrine presoja v luči etičnih vrednot in da, s pomočjo religioznih sredstev, v tej borbi vzdrži.

Posebno danes je potrebno še eno: da povsod skušamo uveljavljati in braniti etične vrednote: npravna načela in kreposti. Čim bolj izginja v okolju smisel za npravne vrednote, bolj je treba v družinah, med mladino, v šolah buditi čut za npravnost, za npravno odgovornost, za vrednost poedlnih kreposti, za etične vrednote, utemeljene v božji popolnosti in svetosti.

Ob tem poglavju in ob takšnem razmišljanju se na nov način zavemo pomembnih besed: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi...“

DR. IGNACIJ LENČEK

Pozno sem te vzljubil, o Lepota, od nekdaj in večno mlada, pozno sem te vzljubil. In glej, v meni si bil, a jaz sem bil zunaj, in zunaj sem te iskal. — Sv. Avguštin.

TA LEGENDA PA VELIKO POVE

Takole pripoveduje zgodba: Umrl je duhovnik iz Pozabljene vasi. Nihče se ni čudil: star je že bil, onemogel; mirno je zaspal. Prav tako mirno so ga položili k počitku na skromnem pokopališču pri vaški cerkvi, med šumečimi smrekami. Brez hrupa je živel, brez hrupa umrl: prihitelo je nekaj sobratov duhovnikov, otroci so vrgli na krsto nekaj šopkov — to je bilo vse. Niso o njem poročali časopisi; še njegovi župljani so več govorili o tem, kakšen bo novi gospod, kakor kakšen je bil stari.

Duša župnikova se je med tem dvigala k božjemu sodnemu prestolu. Tako majhna in neznatna se je zdela sama sebi. Kakšne zasluge naj pokaže pred Bogom? Kaj bi le mogla storiti velikega in lepega pri majhni čredi vernikov, tam med hribi, v Pozabljeni vasi?

Potrka na rajska vrata. Zarožljajo ključi, sv. Peter se prikaže, pogleda dušo in se ji globoko prikloni.

Župnik se ozre, da vidi, kdo stoji za njim, da se sv. Peter tako priklanja. Nikogar ni. Zbegan reče nebeškemu vratarju: „Oprostite, to mora biti pomota. Jaz sem samo župnik iz Pozabljene vasi.“ „Vem, vem,“ se smehlja nebeški vratar, „kar vstopite!“ Na stečaj odpre zlata vrata, skozi katera ugleda župnik veliko množico, ki hiti k njemu in mu vzklika.

Tu so otroci, ki jih je krstil; tu so grešniki, ki jih je pri spovedi prerodil in jih z očetovskimi nauki spravil na pot večne sreče. Pozdravljajo ga kot svojega rešitelja.

Tu je mnogo, mnogo neznanih duš, ki se mu zahvaljujejo: „Ne poznate nas, a me vas dobro poznamo. S svojimi molitvami in daritvami ste nam priklicali milost zveličanja!“

Še bolj pa se začudi duhovnik, da se k njemu sklanjajo vse vrste svetnikov in vse ga hočejo imeti za svojega. Spoznavalci mu kličejo: „Kakor mi, tudi ti nisi tekal za denarjem in častmi... Bil si reven na zemlji, zato boš bogat v nebesih!“

Sveti puščavniki zatrjujejo, da je župnik, ki je toliko let preživel v Pozabljeni vasi, malo tudi njihov...

Še cerkveni učeniki ga hočejo med se, saj je bil v svoji župniji edini učitelj večne resnice...

In ubogi župnik, ves zmeden sicer, toda sijoč od sreče, prehaja od vrste do vrste, od stopnje do stopnje, do samega prestola Jezusa Kristusa.

A Jezus ga sprejme z veliko in nežno ljubeznijo, kot svojega zastopnika, kot svojega prijatelja, še več, kot drugega Kristusa, ki je nadaljeval njegovo poslanstvo in njegovo delo in njegovo ljubezen... Posadi ga na časten prostor v svoji bližini, kjer bo pozabljeni župnik iz Pozabljene vasi užival zmagoslavje na veke...

(Po Montilletu)

„Moje zaupanje in moja ljubezen do Boga sta tako trdni... Ne zato, ker sem bila obvarovana vsakega smrtnega greha. O ne! Četudi bi me morila teža vseh smrtnih grehov, ki so mogoči, bi prav trdno zaupala v Boga.

Vsa skesana bi se vrgla v naročje mojega božjega
Odrešenika,“ piše Mala Terezika.

BOG IN GREŠNIKI

Težko je brati brez ganotja zgodbo o javni grešnici, ki prihiti k Jezusu in ga s solzami kesanja prosi za odpusčenje svojih zablod. Sveti Luka nam o tem takole poroča: Ko je bil Jezus v hiši farizeja Simona na obedu, je prišla tja žena, ki je bila v mestu grešnica. Jokajoč je stopila od zadaj k Jezusovim nogam in s solzami začela noge močiti; brisala jih je z lasmi svoje glave, jih poljubljala in mazljala z dišečim oljem. Mrzli farizej se je nad tem pohujševal in govoril sam pri sebi: „Ko bi bil Jezus prerok, bi vedel, kdo in kakšna je ženska, ki se ga dotika: da je grešnica.“ Jezus pa, ki je v svoji usmiljeni ljubezni videl tej ubogi ženski, o kateri mnogi mislijo, da je bila Marija Magdalena, v dno srca, ki se je bilo res predalo grehu, pa se je zdaj topilo v solzah iskrenega, ljubečega kesanja, jo zagovarja pred farizejevo trdoto, pohvali njeno ljubezen in zaupanje in reče: „Odpuščen si so njeni mnogi grehi, ker je mnogo ljubila; kdor pa malo ljubi, se mu malo odpusti“ (prim 7, 36-50).

Jezusova izjava nas potrjuje v veri, da je ljubezen tista, ki nas najbolj gotovo približa Bogu in stori, da se Bog

usmiljen skloni k nam. Lepo se to vidi iz verskega nauka o popolnem in nepopolnem kesanju. Popolno kesanje, ki nam ga navdihuje ljubezen do Boga, nam odpusti vse, tudi največje grehe, v tistem trenutku, ko ga obudimo. Seveda je človek dolžan, svojih grehov se tudi spovedati, ako in kadar mu je to mogoče. Kdor bi te volje ne imel, bi tudi popolnega kesanja ne imel, saj kdor resnično ljubi Boga, iskreno želi spolniti vso božjo voljo. Moč popolnega, ljubečega kesanja nad grehi je v resnici vseodpuščajoča. Nepopolno, ali manj popolno kesanje, ki nam ga narekuje strah pred božjimi kaznimi, nima te vseodpuščajoče moči samo v sebi, ampak le v zvezi z močjo zakramenta svete pokore ali svetega maziljenja. Ljubezni gre torej vedno mesto pred strahom. Zato tudi Bog v svetem pismu lepo pravi: „Jaz ljubim tiste, ki mene ljubijo“ (Preg 8, 17).

Sveto pismo je polno takih izrekov in zgledov, ki človeka nagibljejo k zaupanju in ljubezni. Seveda pa so v njem tudi taka mesta, ki nam vzbujajo strah. Bog nam v njem razodeva svoje neskončne popolnosti drugo za drugo. Kaže se nam kot ljubeč Stvarnik in Oče, pa tudi kot oster sodnik in maščevalec. Vendar je gotovo, da v tem življenju vodi Boga v njegovih odnosih do človeka bolj usmiljenje kot kaznujoča pravičnost. Zato poln zaupanja poje psalmist: „Božje usmiljenje je nad vsemi njegovimi deli“ (ps 144, 9). Bežen pogled v sveto pismo naj nas v tem potrdi.

V STARI ZAVEZI

Adam in Eva živita po ustvarjenju kot ljubljena božja v raju. Bog ju v svoji očetovski ljubezni naravnost zaspilje s svojimi darovi. Za preskušnjo njune zvestobe zahteva od njiju izpolnenje razmeroma lahke zapovedi. Ko se mu, po kači zapeljana, izneverita, zahteva Bog od njiju zadoščenje, ki obstoja v ostrih kaznih za nju in za njuno potomstvo. Bog se ne da zasmehovati in izigravati. V njem ni nobene slabosti. Kakor je neskončna njegova ljubezen, je neskončna tudi njegova pravičnost. Vendar na samem pragu izgubljenega raja užaljeni Bog ne pozabi na svoje usmiljenje. Človeškega rodu ne zavrže, ampak že prvim staršem obljublja Odrešenika.

Zgodba o vesoljnem potopu je nad vse pretresljiva. Ali tudi tu, ob vsej strahoti božje kazni nad pokvarjenim človeškim rodом, ni manjka božjega usmiljenja. Mnogi izmed sodobnikov so se v strahotah potopa spreobrnili. To nam potrjuje sveti Peter, ko piše, da je Kristus po svoji smrti našel v predpeklju mnogo duš tistih, „ki so bili nekdaj neposlušni, ko je čakala božja potrpežljivost, v dneh Noetovih, ko se je gradila ladja“ (I, 3, 20).

Strašno je Bog kaznoval grešni mesti Sodomo in Gomoro, ki sta šli v svojih protinaravnih zablodah tako daleč, da je njun greh vpil v nebo za nvaževanje. Pa je Bog vendar usmiljen rešil iz ognja in žepla Lota in njegovo družino in je bil na Abrahamovo prošnjo pripravljen prizanesti vsem, ako bi se bilo med njimi našlo vsaj deset pravičnih.

Zgodovina južovskega ljudstva je polna božjih tožb nad njegovo upornostjo in nehvaležnostjo. Kljub izredni božji ljubezni in dobroti Izraelci niso hoteli spolnjevati božjih zapovedi, zno-

va so odpadali od pravega Boga v gnusno malikovanje in se vdajali vsakovrstnim pregreham. Strog je Bog v kaznovanju, ko vsi njegovi ljubeči kličci k pokori in spreobrnjenju nič ne pomagajo. Ali v svoji kaznujoči pravičnosti nikoli ne vzame svojemu ljudstvu upanja na zopetno spravo in usmiljenje odpuščenje. Po preroku Jeremiju kliče: „Povrnite se, odpadli sinovi! Ne bom vas več ježno gledal, kajti milostljiv sem in se ne jezim na veke“ (3, 12). Pri preroku Joelu beremo: „Vrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, zakaj milostljiv je in počasen za jezo, bogat v milosti in poln usmiljenja, vedno pripravljen preklicati kazen“ (2, 13). In tako podobno pri vseh prerokih, ki ne nehajo oznanjati, da je Bog vedno pripravljen odpustiti in pomagati, ako se ljudstvo skesano k njemu obrne.

Vso staro zavezo prevéva ta vera

v neskončno božje usmiljenje, ki ga bogonavdihnjeni pisatelji z vzvišenimi besedami hvaležno opevajo, kakor se n. pr. to bere v 144. psalmu: „Blag in usmiljen je Gospod, potrpečljiv in silno milostljiv. Dober je Gospod vsem, usmiljen do vseh svojih del. Blizu je Gospod vsem, ki ga kličejo iskreno.“

V NOVI ZAVEZI

Če je pa že stara zaveza prepletena s tolažilno resnico o božjem usmiljenju, je nova zaveza, ki je njeno dovršenje in izpolnjenje, naravnost čudovita in neizčrpna v zadevnih dokazih.

Mislimo najprej na Kristusovo učlovečenje. Mnogi bogoslovni učitelji sicer mislijo, da bi se bil božji Sin učlovečil, tudi če bi človek ne bil grešil. Pravijo, da bi bilo njegovo učlovečenje v tem slučaju kakor neko dovršenje in kronanje vidnega stvarstva. Gotovo pa je, da se je ponižal, postal nam enak, deležen naše revščine in naših bridkosti do trpljenja in smrti na križu pred vsem zato, da bi grešnike rešil pogubljenja. Sveti Pavel to odločno potrdi: „Zanesljiva in popolnega sprejetja vredna je beseda, da je Kristus Jezus prišel na svet zveličat grešnike“ (1 Tim 1, 15).

Vse Jezusovo življenje je prežeto posebne ljubezni, dobrote in sočutja do grešnikov. Ko mu farizeji očitajo, da se z grešniki družil, jim odgovarja: „Nisem prišel klicat k pokori pravičnih, ampak grešnike. Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni“ (Lk 5, 32). Poln usmiljenja do njih pusti, da se mu bližajo, gre v njihove hiše, seda z njimi k mizi in jim v vsem izkazuje ljubečo pozornost. Nikoli nobenega grešnika ne zavrže, ki se obrne k njemu skesan in ponižen, pa naj bi bil tudi z največjimi in najgršimi grehi obtožen. Tako ravna Jezus v vsem svo-

jem življenju. Ko pa umira na križu, še moli za tiste, ki so ga križali in malo pred zadnjim izdihom še odveže v usmiljeni dobroti desnega razbojnika ter mu obljubi raj. Njegova usmiljena ljubezen do grešnikov ne pozna omejitve. Neskončna je in neizčrpna.

V prelepi priliki o izgubljenem sinu nam odkriva, s kakšnimi čustvi Bog sprejema in odpušča grešnikom, ki se skesani vračajo v Očetovo hišo. Brez očitkov, z odprtimi rokami, z neskončno ljubeznijo, z nepopisnim veseljem. Vse je odpuščeno, vse pozabljeno v trenutku ponižnega, iskrenega kesanja. In vse je tudi popravljeno in obnovljeno. Grešniku je vrnjena posvečujoča milost, vrnjene njegove pravice otroka božjega in dediča, vrnjeno zasluženje dobrih del, ki ga je bil z grehom izgubil. Z nešetetimi sredstvi, kot so sveta maša, sveti zakramenti, dobra dela krščanske ljubezni in pobožnosti, sveti odpustki in vdano prenašanje težav, Bog tudi že na tem svetu pomaga zadostiti njegovim pravicam in poplačati dolg, ki smo ga s svojimi grehi napravili.

V drugi priliki o izgubljeni ovci nam celo odkrije, da Bog ne le čaka na grešnika z usmiljeno ljubeznijo, marveč da ga celo išče, kakor dober pastir išče izgubljeno ovco. Ne utrudil se, ne naveliča se, do zadnjega vztraja, da grešnika spet privede v svoj stajo. Vse stori, kar more, da se izgubljeni grešnik reši in le tedaj žalosten odneha, ko se mu človek do zadnjega trdovratno upira in umika. Rek katoškega bogoslovja zato upravičeno pravi, da se nihče ne pogubi razen po lastni krivdi.

Ko se spominjamo Magdalene, prešuštnice, razbojnika, Petra in drugih, vidimo, kako je Jezus usmiljen do vseke vrste grešnikov, kako ga nobena zabloda, nobena hudobija ne zadržal, kadar jim je skesanim treba pomagati.

On, ki je ne samo naš Odrešenik, ampak tudi naš Stvarnik, dobro pozna slabosti naše narave in ve, da ga ni greha, ki bi ga človek ne bil zmožen storiti. Pa upošteva vse olajševalne okoliščnosti, vsak drobec dobre volje in usmiljen pomaga grešniku v novo življenje milosti in božjega otroštva.

Ko se pa grešnik spreobrne, pravi, da se vsa nebesa z vsemi božjimi angeli nad tem veselijo in Bog sam se raduje in čuti zadoščenje, kakor ga čutimo mi ob izrednih veselih dogodkih (prim. Lk 15, 10).

Tako je Jezus z grešniki ravnal v svojem zemeljskem življenju. Po svojem vnebohodu pa to delo nadaljuje v nebesih. Tam je naš zagovornik pred Očetom, kateremu neprenehoma kaže svoje rane, ki jih je za naše odrešenje prejel. Takole piše o tem sveti Janez: „Otročiči moji, to vam pišem, da bi ne grešili. Ako pa se kdo pregreši, imamo zagovornika pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega. On je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, marveč tudi za ves svet“ (1, 2, 1-2). Sveti Pavel oznanja isto tolažilno resnico, ko piše, da „ima Jezus neminljivo duhovstvo; zatoorej more tistim, ki se po njem bližajo Bogu, tudi zveličanje vedno dajati, ker vedno živi, da prosi zanje“ (Hebr 7, 25).

Ko človek o vsem tem premišljuje, se mu mora srce napolniti z zaupanjem in ljubeznijo. Kakor pravi cerkvena molitev: božjemu usmiljenju ni števila in božje dobrote je neskončen zaklad.

SMISEL NEKATERIH OSTRIH SVETOPISEMSKIH IZREKOV

Sveto pismo, ki ga je Bog v svoji skrbi za nas napisal po navdihnjenih pisateljih, kot sveti Pavel pravi: „Za pouk, za prepričevanje, za poglobljeva-

nje in za vzgojo v pravičnosti“ (2 Tim 3, 16), je, kot vidimo, res polno takih mest in zgledov, ki človeka nagibljejo k zaupanju in ljubezni do Boga. So pa v njem tudi izreki, katerih namen je, da nas presunejo z zveličavnim strahom. Že v zadnjem sestavku sem skušal razložiti, kaj pomeni v svetem pismu strah božji; da v bistvu ni nič drugega, kot iz spoštovanja do Boga navdihnjena zvestoba v spolnjevanju božjih zapovedi. V tem smislu poje Marija v svojem slavonspevu: „Od roda do roda traja božje usmiljenje njim, ki mu v strahu služijo“ (Lk 1, 50).

So pa vendar nekateri izreki tako v stari, kot v novi zavezi, ki jih pogosto uporabljajo pridigarji in jih srečujemo v nabožnih knjigah, ki bi mogli vzbuditi v naših dušah pretiran strah pred Bogom, ako ne poznamo njihovega pravega smisla in namena.

Eden teh izrekov je vzet iz knjige Pridigarja in se glasi: „Človek ne ve, ali je vreden ljubezni ali sovraštva“ (9,1). Celotno mesto govori o uživanju

življenja in se glasi takole: „Človek ne more doumeti delovanja, ki se vrši pod soncem in četudi modri meni, da ga pozna, ga vendar ne doume. Vse to sem premislil v svojem srcu in vse to sem uvidel: pravični in modri so v božji roki z vsem svojim delovanjem, človek ne ve, ali je ljubezni ali sovrtaštva vreden, vse je pred njim v prihodnosti. Vse se pripeti enako vsem, enako dobremu kakor grešniku...“ Sveti pisatelj tu ne govori, o večnem zveličanju, ampak o življenjski usodi dobrih in hudobnih na tem svetu, ki je često v resnici za ene in druge enaka. Človek v svoji omejenosti ne more doumeti tozadevnih skrivnosti božjih sklepov. Iz tega dejstva, ki ga življenje potrjuje, pride sveti pridigar do zaključka, da nihče glede svoje prihodnosti ne more vedeti, ali bo Bog z njim ravnal z ljubeznijo ali s sovraštvom, to se pravi, ali bo njegovo življenje na zemlji srečno, ali polno bridkosti in težav.

Tega izreka torej ni treba imeti za vzrok pretiranega strahu glede svoje-ga zveličanja. Meri na tostransko usodo, ne na večno. Pa tudi, ako bi ga umeli v tem zadnjem smislu, ni treba, da bi nam dušo napolnil z grozo. Res je sicer in to sveta Cerkev izrecno uči, da nima nihče na svetu popolne gotovosti glede svojega zveličanja, razen ako mu je Bog to posebej razodel. V tem smislu piše sveti Pavel: „Ničesar nimam na vesti, vendar s tem še nisem opravičen“ (1 Kor 4.4). Hoče reči: Nikakor nisem popolnoma gotov, da je z menoj pred Bogom vse v redu; morem se motiti v svoji sodbi, ali sem vselej vse storil po svoji vesti. Zato dodaja: „Gospod je, ki me sodi.“ Bog nas z gotovostjo našega zveličanja noče zazibati v lenobo in brezbržnost, marveč hoče, da z vztrajno čuječnostjo in skrbnostjo delamo zanj. Zato pa naj

se verni ljudje ne vznemirjajo, ker jim lastno srce zagotavlja, da so v božji ljubezni. Verno, krščansko življenje rodi v srcu občutke tolažbe in miru. Človek, ki greši, se tega zaveda, saj nihče ne greši razen vedoma in prostovoljno. Ako pa je grešil, tudi ve iz vere, da se vsak hip lahko z Bogom spravi. Človek, ki za svoje zveličanje resno skrbi in se zanj prizadeva, je glede njega v svoji duši lahko miren in potolažen. Sveti Pavel, ki je v pismu do Korinčanov izrazil svojo skrb glede božje sodbe, piše zato malo pred svojo smrtjo poln zaupanja učencu Timoteju: „Dobri boj sem bojeval, tek dokončal, vero ohranil. Odslej mi je pripravljena krona pravice, ki mi jo bo dal oni dan Gospod, pravični sodnik; pa ne le meni, ampak tudi vsem, kateri ljubijo njegov prihod“ (II, 4. 7-8).

Sveti Pavel nam je zapustil še drug opomin: „Dragi moji, delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje; Bog namreč, ki iz blagohotnosti dela v vas, da hočete in delate“ (Filp 2, 12). S tem opominom nas uči, da je za zveličanje zato treba delati s strahom in trepetom, ker za to delo ne zadoščajo samo človeške moči, ampak je potrebna tudi božja milost; milost pa daje Bog samo ponižnim, ki ne zidajo toliko nase, kot nanj. Vsak človek je dolžan, da gleda na zadevo svojega zveličanja kot na prvo in najvažnejšo nalogo svojega življenja. Zato sveti Pavel opominja k strahu in trepetu, k ponižnemu, pa vztrajnemu prizadevanju. Ni pa sveti Pavel tega opomina naslovil kakim velikim grešnikom, marveč svojim srčno ljubljenim vernikom v Filipih, v Mecedoniji, o katerih v svetem pismu piše, da „svetijo kakor luč sredi pokvarjenega in popačenega rodu, držoč se besede življenja“ (2, 15).

Še pri enem izreku svetega Pavla se ustavimo, ki je tudi pretresljiv in ga iz pogostnega navajanja dobro poznamo. V pismu do Hebrejcev piše apostol: „Strašno je pasti v roke živega Boga“ (10, 31). Ako se izrek vzame sam zase, je zmožen, da bi nam kri v žilah zledenil. Toda apostol ni imel namena, da bi s to grožnjo strašil svoje verne rojake, ki so živeli po evangeliu in katere spodbuja k zaupanju in stanovitnosti v veri, marveč naslavlja te težke besede na one, „ki teptajo božjega Sina ter sramote Duha milosti“, torej na odpadnike in sovražnike krščanstva. Pravi: Če so Judje že za prestopek Mojzesove postave krivce kaznovali s smrtjo, koliko hujša kazen čaka v novi zavezi tiste, ki zametujejo vero v Kristusa in Boga sramote. Trdovratni grešniki, odpadniki in sovražniki božji naj se seveda boje božjega maščevanja, dobrim vernikom in skesanim grešnikom pa se ni treba ničesar bati. Zato sklepa apostol svoje misli s klicem spodbude dobrim: „Ne zavrzite zaupanja, ki ga čaka veliko plačilo“ (10, 36).

+

Naj nas vse te tolažilne resnice napolnijo z velikim mirom in zaupanjem. Naši grehi, naj bi bili še tako številni in veliki, nas ne smejo voditi proč od Boga, ampak k njemu. Grešnik ne sme pred Bogom bežati, marveč ga poiskati. Naj se le nič ne boji, ako se svojih grehov iskreno kesa. Nobene strogosti ne bo odkril v božjem obličju, nobene užaljenosti ne jeze, ampak le sočutje, dobroto, ljubezen in usmiljenje. Najhujše, najgrenkejšše za Boga bi bilo, ako bi nad njegovim usmiljenjem obupali.

Naj nam bodo v potrjenje tega še besede svetih duš iz zadnjih časov:

Prva je sveta Terezika, ki piše v

Povesti duše: „Moje zaupanje in moja ljubezen do Boga sta tako trdni... Ne zato, ker sem bila obvarovana vsakega smrtnega greha. O ne! Četudi bi me morila teža vseh smrtnih grehov, ki so mogoči, bi prav trdno zaupala v Boga. Vsa skesana bi se vrgla v naročje svojega božjega Odrašenika.“

Druga je sestra Benigna Consolata, ki jo je Jezus v svojih prikazovanjih imenoval tajnico svoje ljubezni. Takole piše ta dobra redovnica: „Pomanjkanje zaupanja v božje usmiljenje vsled zavesti naše krivde je ena največjih ovir v stremljenju k popolnosti. Izvira iz skritega samoljublja, iz skrite užaljenosti in zagrenjenosti nad lastno dušno bednostjo. Zaupati v Gospoda, zaupati vanj kljub vsem grehom, tudi največjim, tudi tisočkrat ponovljenim kljub vsem našim dobrim sklepom, glejte, to je ono, kar Srce Jezusovo najbolj razveseli; to je, kar časti njegovo usmiljenje; to je zaupanje, ki si ga tako zelo želi.“

Navaja besede Gospodove iz enega svojih prikazanj: „Kar ti pred vsem drugim rečem je to, da se duša nikdar ne sme bati Boga, zakaj Bog je neskončno usmiljen in največje veselje mojemu Srcu je, pripeljati k Očetu mnogo grešnikov; oni so moja slava in moji dragulji. Največje veselje, ki mi ga je mogoče storiti je: verovati v mojo ljubezen; kolikor bolj se veruje vanjo, toliko večje je moje veselje in, če kdo želi, da bi bilo moje veselje brezmejno, naj brezmejno veruje v mojo ljubezen. Veš, katere duše prejmejo največ koristi od moje dobrote? Tiste, ki najbolj zaupajo. Neizrekljivo je moje veselje, ki ga doživljam in občutim ob pogledu na zaupajoče duše.“

Bi si mogli še kaj lepšega in tolažljivejšega želeči za sveti postni čas?

ALOJZIJ KOŠMERLJ

GLAS IZ RIMA

MIR IN SLOGA MED NARODI

Vsi tisti oblastniki in državniki, ki razpolagajo z velikim bogastvom in gospodarsko silo narodov, morajo prej žrtvovati vse drugo, kot pa mir na svetu in človeška življenja. Z vsemi sredstvi morajo iskati pot, da bo moderni napredek, s katerim razpolagajo, služil za dobro in mir vse človeške družine, ne pa, da bi bil vzrok sovraštva in nezaupanja. Zato mora moč in oblast, ki jo imajo državniki velikih narodov služiti graditvi boljšega življenja in ne uničenju ter razdejanju. Zavedati se morajo, da so tudi smrtniki, da so tudi ljudje s svojimi slabostmi in končno tudi smrti ne bodo ušli. V svojih sodržavljanih morajo gledati lastne brate in ne podložnike ter po bratovsko za nje skrbeti. (Sv. oče Janez XXIII. v božični poslanici 22. 12. 1961.)

IZNAJDBE IN NAPREDEK NAJ SLUŽIJO ČLOVEŠTVU

Žalostno je gledati, kako v gotovih predelih sveta pomanjkanje in revščina stalno naraščata. Po drugi strani pa vidimo, da se tehnični in gospodarski napredek pretežno uporablja za izdelavo in kopičenje groznih sredstev uničenja in smrti. Upati je, da nove iznajdbe in bogastvo ne bo služilo za uničenje sveta, ampak da bo končno zmogla dobrota in dobra volja, ki je no-

silka in ustvarjalka dobrega (Sv. oče Janez XXIII. za božič 1961).

VESOLJNI CERKVENI ZBOR — VELIKO UPANJE KRŠČ .SVETA

Pred novim letom je sv. oče Janez XXIII. oznanil svetu, da se bo letošnje leto vršil vesoljni cerkveni zbor. Pričetek bo 11. oktobra. Pozval je krščanski svet, naj moli za uspeh tega cerkvenega zbora, ki je zelo velikega pomena za delo in življenje katoliške Cerkve in krščanskega sveta.

SKROMNOST IN SVETOST

V življenju moramo biti enostavni in skromni. Truditi se moramo odstraniti težave, ki se nam postavljajo na pot. Da pa to zmoremo, se moramo truditi in oprijeti novih kreposti. Vsi smo poklicani k velikemu cilju: priti k Bogu in radi tega odpovedati se vsemu, kar nas k temu ovira ali od njega oddaljuje (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru ob priliki beatifikacije kapucinskega patra Inocenca de Berzo 14. 11. 1961).

SOCIALNI NAUK KAT. CERKVE JE VEDNO UČINKOVIT

Socialna okrožnica „Mati in učiteljica“ je dokaz stalne skrbi katoliške Cerkve za javno in družbeno življenje, v vseh časih in okoliščinah. Pri tem

imamo katoličani posebno dolžnost. Socialni nauk Cerkve moramo ponesti v življenje, ga aplicirati pri reševanju gospodarskih in družbenih vprašanj v vseh okoliščinah in potrebah. To je težka naloga, a je potrebna ter so k temu delu poklicani katoličani vsega sveta in vsi ljudje, ki so dobre volje. Zato morajo katoličani socialni nauk Cerkve dobro poznati in ga širiti in posredovati človeštvu z vsemi modernimi sredstvi in pripomočki, ki so na razpolago. Tako bo svet spoznal, da je le Cerkev s svojim naukom zmožna rešiti vsa pereča vprašanja družbenega življenja (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru duhovnikom in vernikom ško-lije Treviso 12. 11. 1961).

ZDRUŽENJA IN ORGANIZACIJE DUHOVNIKOV SO POTREBNE

Potrebno je, da se tudi duhovniki organizirajo v lastnih organizacijah z ozirom na potrebe časa in si medsebojno pomagajo v časnih in socialnih potrebah. Nihče se ne sme čutiti osamljenega tudi med duhovniki, zato je treba vsa ta prizadevanja za združevanje in povezavo gledati tudi v nadnaravni luči in dostojanstvu duhovnikovega poslanstva. Želimo si in potrebujemo svetih duhovnikov, ki bodo posredovali človeškemu rodu velike sado-ve odrešenja (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru zastopnikom Federacije duhovnikov Italije dne 11. 11. 1961).

POSŁANSTVO UNIVERZE

Na univerzi se mora stremeti za napredkom, se truditi za vse kar je lepo, čisto in vzvišeno. V tem se morajo vzgajati novi rodovi v vseh panogah znanosti. Vse mora prenevati in voditi globoka vera, krščanske resnice

morajo krasiti in prenevati znanost vsak dan in vedno bolj. Potrebno je, da se vzgoji dosti takih delavcev in znanstvenikov (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru ob priložnosti otvoritve medicinske fakultete v Rimu, priključene katoliški univerzi Srca Jezusovega v Milanu, dne 11. 11. 1962).

POMANJKANJE DUHOVNIKOV

Pred kratkim je sv. oče Janez XXIII. pri neki avdienci ponovno opozarjal na pomanjkanje duhovnikov po svetu in poudarjal, da zaradi tega Cerkev trpi. Sv. oče poziva starše, naj brez strahu svoje sinove darujejo Bogu, če se ti odločijo za duhovniški poklic.

NAJVEČJA UMRRLJIVOST NA SVETU

Največja umrljivost otrok na svetu je v Afriki, kjer jih umrje vsako leto 50 do 80 odstotkov. Povprečna življenjska dobra afriškega prebivalstva znaša 27 let nasproti prebivalcem ZDA, ki dočakajo 64 let.

PRVI DUHOVNIK PO REFORMACIJI

Dominikanski pater Martin Voutilainen je prvi katoliški duhovnik, ki je bil posvečen na Finskem po reformaciji. Na Finskem je 2100 katoličanov, ki stvorijo med štiri milijonskim prebivalstvom manjšino 0,07 odstotno.

POMEMBNO ZA INDIJO

„Kdor bi se zoperstavljal prvi indijski petletki za gospodarski in socialni razvoj v deželi, ta naj bere novo socialno okrožnico papeža Janeza XXIII.“ Te besede je govoril indijski ministrijski predsednik Nehru v indijskem parlamentu. Ta papežev dokument je označil kot „zelo pomemben“ za Indijo.

KAKO JE S POSTOM

**PRAVIJO, DA JE ŠTIRIDESETDAN-
SKI POST DANES IZ MODE. ALI
JE RES? ČE NE, ZAKAJ NI IN
TUDI V BODOČNOSTI NE BO?**

Mnogo katoličanov sodi, da je že čas, da Cerkev odpravi zastareli običaj štiridesetdanskega posta, češ da je iz „mode“. V prejšnjih časih, pravijo, ko so se ljudje skozi celo leto predajali veseljančenju in požrešnosti ter niso bili tako živčno obremenjeni kot smo danes, jim je enkrat na leto res kar prav prišlo en mesec posta. Danes pa to nima pomena. Ni treba določati še posebne postne dobe v letu, ko se morajo mnogi postiti (po silil razmer) od prvega januarja pa do enaintridesetega decembra: dejansko celo leto. Namesto spregledov in odvez, ki jih Cerkev daje v teh in onih primerih iz najrazličnejših razlogov, naj bi enostavno odpravila vso to zamotano postno postavo in dovolila, da se približa Velika noč, ne da bi se nas ves ta čas neprestano s prižnic nadlegovalo z že znanimi postnimi pridigami.

Cerkev posta ne bo odpravila...

Vendar si Cerkev nikoli ne bo osvojila podobnih mnenj. Zakaj? Ker je nazadnjaška in zastarela ter ne mara opustiti več stoletnih običajev? Ne, ni

tako! Cerkev se je v teku stoletij vedno znala otresti res zastarelih in nekoristnih bremen (dasi tega nikoli ni storila prenašlo in nepremišljeno) in se času prilagoditi. Kar pa se postne postave tiče je možno, da bi jo Cerkev kdaj spremenila ali uredila, toda odpravila je ne bo. Zakaj?

Ker veruje v hudobnega duha...

Najprej zato, ker Cerkev s postom zahteva od svojih vernikov nekaj, od česar nikogar ne more kar na splošno odvezati, kljub temu, da v posameznih primerih daje spregled od posta. Cerkev namreč, — da govorimo jasno — veruje v bivanje in pogubni vpliv hudobnega duha na vsakega posameznega človeka. Ne more in ne sme prezreti njegovega najzvestejšega zaveznika, ki se je vrnil v oblegano trdnjavo samo ter od znotraj ruši sile, ki se bore in odbijajo napade hudobnega duha. Ta nevarni zaveznik Satanov je „stari človek“, o katerem govori apostol Pavel v listu Efežanom (Ef 4, 22). Nosimo ga v nas samih; je to naša pokvarjena narava po grehu prvih staršev. Ta „stari in pokvarjeni človek“ pa ima to lastnost, da se ne zmeni dosti za našo dobro voljo in trdne sklepe; edino orožje proti njemu je sila. Toda žal, mi sami prostovoljno ne maramo uporabljati sile proti njemu, ali le zelo malo: premalo! Zato nas sv. Cerkev enkrat na leto obvezuje k štiridesetdnevnu postu in opominja, naj ne pozabimo, da kristjanu, ki se res hoče ohraniti dobrega, ali postati dober, ne kaže drugega kot da si dela silo, da se bori proti lastnim strastem in muham „starrega človeka“.

Priprava na Veliko noč

Cerkev ni postavila brez pomena štiridesetdanskega posta kot pripravo na Veliko noč. Kdor hoče s Kristusom

živeti in se z njim radovati, mora prej z njim trpeti in „umreti“: odmreti strastem in grehu. Le kako bi kristjan, ki se ne posti in ne zatajuje, mogel resno premišljevati Kristusovo trpljenje Velikega tedna, ne da bi se sramoval svojega lagodnega življenja? Umreti s Kristusom: to je mogoče storiti ne le s telesnim postom, ampak še na mnoge druge načine odpovedi in zatajevanja... Seveda zatajevanje in pokora ni najbolj prijetna stvar, toda, če te boli, znamenje, da si zadel v živo; ... in če je tvoja pokora povrhu še v korist bližnjemu, še toliko boljše.

Duhovna zbranost in poglobitev...

Drugič pa Cerkev ne bo odpravila posta, ker zanjo ta doba ni le čas telesnega zatajevanja in mrtvičenja. Post in zdržek sta le dva vidika štiridesetdanske priprave na Veliko noč in niti ne najvažnejša. Postna doba pred največjim krščanskim praznikom, so dnevi resnega in globokega izpraševanja vesti, dnevi zbranosti, duhovnih vaj krščanskega ljudstva; v teh dneh naj bi verniki posvečali več časa molitvi in duhovnemu branju. Dnevi, v katerih naj se krščansko srce, raztreseno in nemirno, zbere, da bo bolje pripravljeno in v duhovnem miru obhajalo letno praznovanje našega odrešenja.

Mračna sovražnica življenja...

Sv. Cerkev ne bi bila naša vestna mati, ko bi se odpovedala tako dragoceni stvari kot je štiridesetdanski post, zlasti, ko vidi, da toliko njenih sinov tone v poganskem okolju, zgublja zbranost in smisel za globoko duhovno življenje. Nič ne moti Cerkve to, da ji njeni sovražniki zaradi takih načel duhovne vzgoje oporekajo, da je mračna sovražnica veselja in življenja. Trdno je namreč prepričana, da je pot do pravega življenja in veselja — velikonoč-

nega življenja Kristusovega, iz katerega vre pravo veselje — le zatajevanje in notranje življenje.

Štiridesetdanski post, torej, ki ga Cerkev nalaga svojim vernikom vsako leto, še daleč nima namena kaliti nam zdravega in čistega veselja, ampak nasprotno, nas k njemu vodi. Njena strogost ni mračna in temna, temveč že od prvega dne osvetljena z velikonočno svetlobo. Njena grenkoba ni neusmiljena in brez upanja, ker je grenkoga Kristusovega keliha, o katerem je pisano: „Če bomo s Kristusom trpeli, bomo z njim tudi vstali.“

Priredil Franc Bergant

O VZGOJI IN IGRACAH

Odlična gospa pride k slavnemu nemškemu politiku Ludoviku Windhorstu po nasvet: „Rada bi se dala portretirati. V kakšni pozi misli, Vaša Ekselenca, da bo slika najlepše učinkovala?“ - Globokoverni državnik pomisli, potem ji odgovori: „Naj vas slikajo v trenutku, ko sklepate otroku roke k molitvi. To je najlepša drža, ki si jo morem predstavljati za pravo krščansko mater.“

PRAZNOVERJE

Izobražen gospod se prezirljivo posmehuje preprostim ženlcam, ko gredo k ciganki, da bi jim z rok razbrala bodočnost; toda komaj obide vogal, že tudi sam zavleje k svoji „učeni vedeževalki“ in je o vsem, kar mu ona razbere iz potez na dlani za trdno preverjen, da je res.

„Torej jutri odpotuje mo?“ vprašuje gospa iz „višjih krogov“ vsa preplašena svojega moža. „Slučer nisem praznovern, toda... saj veš... jutri je ravno 'petek' (in petek je slab začetak!). Morda bi bilo res bolje, ako bi odšli pojutrišnjem...“

Razvojna doba otroka se kaže predvsem v igri. Po treh mesecih se že začne otrok igrati z rokami. Ogleduje jih, maha z njimi, se igra s prstki. Tudi nogice skuša potegniti k sebi. Pozneje se zanima za razne predmete. Veselje ima z lahkimi igračami, na primer mehka žoga, ki je velika, lahka in ne zelo trda, da jo lahko drži s prstki. Tudi igrače iz plastike, ki se napihnejo, so pripravne, še najbolj zato, ker se lahko umijejo, da ima otrok vedno čiste igrače, kar je važno, saj otrok vsako igračo najprej „pokusí“.

Za otroke od drugega leta dalje so pripravne stvari, pri katerih more otrok uporabljati domišljijo. Razne kocke za sestavljanje hiš.. pajakov in podobno, so igrače, s katerimi se otrok zelo veliko zamoti. To zlasti pozimi, ko se ne more igrati zunaj. Tudi pesek imajo otroci radi, zraven pa še kakšno kanglico, lopatico in vodo — in otrok je tam ure in ure.

Čim bolj preproste so igrače, rajši jih imajo otroci. Deklice se raje igrajo s punčkami, jih oblačijo in slačijo, previjajo, kakor mamico bratca ali sestrice, umivajo jih, če so umazane, jim dajo sveže pleničke, katere jim mora posoditi mama. Seveda se vsakih igrač otrok kmalu naveliča in mamica mora priti na pomoč, da iznajde kaj novega in tako je zopet za nekaj časa dobro.

Zelo pripravna je tudi plastilina, iz katere lahko oblikujejo najrazličnejše stvari — pučke, fantke, žoge, hiše, razne živalice. Plastilino je mogoče tudi barvati.

Veseli so otroci, če se včasih igrajo z njimi tudi starši. Zlasti mamice, ki so vedno z njimi. Zelo lepa igra za otroke so lutke. Poznam primer, ko mamica pusti vse delo in igra otrokom lutke. Otroci dobro vedo, da je za zaveso mamica, a vendar tako uživajo in se zabavajo, kot pri malokateri drugi igri.

Pri nakupovanju igrač, se mi zdi, da večkrat pogrešimo. Razni električni vlaki, avtomobilčki in podobno — so bolj igrače za odrasle kakor pa za majhne otroke. Tudi mene je zaneslo letos pri nakupovanju za Miklavža. Kupila sem igrače, ki so se meni zalo dopadle, nisem pa dosti pomislila, ali bodo otrokom dovolj v prid. In tako so bile čez tri dne že vse polomljene in pokvarjene, kar bi se ne zgodilo, če bi kupila bolj preproste igrače. Tudi so sosedove igračke vedno bolj lepe. Tako punčko bi rada, kot jo ima Ančica — pa ima dekletce kar tri punčke; jaz bi pa tako kolo, kot ga ima Marijan; pa voziček, da bi punčke vozila. In še in še. Otroških želja ni nikdar konec. Pa je kar prav in pametno, da otroku še ostane marsikaka želja. Nikdar ne moremo imeti vsega, kar bi radi. In tudi otrok se mora na to navaditi, ko je še majhen, če ne, mu bo v življenju preveč težko.

Ko so otroci že večji, je prav lepa navada v nekaterih družinah, da se oče in mati kdaj — morda kakšno nedeljo popoldne ali zvečer igrata skupaj z otroki. Saj je veliko namiznih iger. Tako na primer igre, ki jih vsi poznamo še od doma in katere lahko narišemo sami: človek ne jezi se, volk in ovca. Tudi domine so včasih prijetna igra. Zanimiva je igra s palčicami, katere vržemo po

„NI VEČ MODERNO“

Nositi na prsih svetinjo z Marijino podobo? ... To je starinsko, nazadnjaško, srednjeveško. Toda obesiti si za vrat štiriperesno deteljico? To pa to, ker baje „prinaša srečo“.

Križ na steni v sobi? To ni več moderno. Toda imeti pripet na zid komete vrvi obešenca, čeprav je dolga komaj za zajčji rep... to „prinaša srečo“.

„PRINAŠA SREČO“

In se to dogaja med preprostim ljudstvom? Morda tudi, a še daleč ne izključno le tu, marveč tudi v najvišjih krogih. — Ni dolgo tega, od kar se je svetovnoznani filmski zvezdi po nesreči in na čuden način njena zavijača ujela v kolo velikega avtobusa. Ta jo je potegnil podse, jo skoraj čisto zdrobil in je bila pri priči mrtva. Neka

.....

Tudi ta dva se pogosto prav pridno igrata

odlična gospa se je hitro za vse pozanimala in s težavo dobila in kupila igralkino ovratno ruto za bajno vsoto štirideset tisoč frankov. Od tedaj nosi ta šal ovit okoli vratu vselej, kadar igra v Montecarlo. Zakaj? Ker ji baje „prinaša srečo“.

11 ZAPOVEDI ZA GOSPODINJO

1. Starejše kuhinje so bile često temačne, za-tohle in pogostokrat zanemarijene, kar žalostni pojav v hiši. In moderna kuhinja? Ta naj bo snažna in svetla, res pravi laboratorij gospodinje, ki se čuti odgovorna za zdravje svoje družine.

2. Kuhinja mora biti hladna in zračna. Zato naj bo, če je le mogoče, obrnjena proti severu oz. vzhodu.

3. Pri starih kuhinjah je bilo značilno to, da so bile izredno prostorne. Dejansko zadostuje, da je velika kakih šest do sedem kvadratnih metrov.

4. Važna je pravilna razmestitev umivalnika, kuhalnika in delovne mize. Razporejeno naj bo na tak način, da se prihrani čim več potov in nepotrebnega tekanja.

mizi in jih je potem treba pobirati tako, da se ostale ne premaknejo.

Taka skupna razvedrila otroke zelo povežejo s starši, tako, da so otroci radi doma in jim je dom res nekaj prijetnega. Seveda je potrebno in prav, da pridejo včasih tudi drugi otroci na dom ali pa naši k njim. Vsak otrok ljubi družbo, kot tudi odrasli. Tudi naj večji otroci navežejo stike z našimi organizacijami, ki domačo vzgojo dopolnjujejo. Vendar pa mora biti dom večno privlačen in priljubljen, tako, da je za vsakega lepo povsod, a doma najlepše.

Mlada slovenska mati

SPET RAZGOVOR, A NE O SOLI

Ju že poznamo: naši znanki, gospe A in B sta se dobili spet na skodelico čaja. Tudi njuna otroka poznamo — po imenu seveda: prva ima Blažeta, druga Nežico, ki bosta začela letos hoditi v šolo.

Ne vemo pa še, o čem se bosta danes pogovarjali, kajti nismo slišali sinočnjega telefonskega pogovora, kjer s a se domenili o predmetu pogovora. A ker je pogovor pred nami, si bomo lahko na koncu sami ustvarili idejo, kako približno se je razvijal sinočnji razgovor.

Že sta sedli obe gospe k mizi, kar neka obrednost spremlja te razgovore. Brez posebnih formalnosti se je pogovor začel:

A: Te vrste vzgoja, o kateri sva se sinoči menili po telefonu, se mi zdi najtežja. Kako mislite vi, gospa B?

B: Popolnoma soglašam z vami. A Napoleon je rekel: „Ovire so zato, da jih premagamo.“ Povedal so mu namreč, da bo nemogoče v Italijo zaradi Alp. Pa je rekel: „Alpe so napoti? Torej: Alpe proč!“

A: Prav to je smisel najinih pogovorov: pogovariti se o težavah, da jih bova znali odstranjevati.

B: V čem vidite vi največjo oviro?

A: V vsem mogočem vplivu tukajšnjega okolja. Ta je kakor velikan, ki preži na naše otroke, kdaj jih bo pogoltnil.

B: Srečanje s tem okoljem je nujno, o tem si ne smeja delati utvar. Vprašanje je le, kakšno pot ubrati pri vzgoji, da otrok kljub nujnemu srečanju to okolje ne bo potegnilo vase predvsem v tem oziru.

Na tej višini razgovora še ne vemo, o katerem vidiku vzgoje pravzaprav govorita gospe A in B. Vendar bo moralo to postati vsak čas jasno. Poslušajmo.

A: Res je. Srečanje je nujno in obramba je nujna. A ostaniva pri prvem: pri pogojih vzgoje na tem področju. Okolje. Okolje je povsem snovno, zagledano v to, kar je mogoče otipati, videti. Za nevidni svet nima ne smisla ne volje.

B: In ni samo to. To bi pomenilo — ko bi bilo okolje le v tem —, da je sedanji človek zaprt le v meje vsega naravnega, iz katerega ne vidi. Nima smisla za nadnaravno, božje. A svet je glede božjega danes drugače razpoložen: vse božje mu je odveč, na poti, zato ga sovražl. Sam živi, kakor bi nadnarave ne bilo, obenem pa hoče tudi vse storiti, da bi je ne bilo: zato jo odklanja, govori proti, zasmehuje, preganja.

A: To je seveda zunanje okolje, se pravi vse drugo, kar ni dom, šola, cerkev, dobra družba.

B: A zunanje okolje vdira tudi v notranja okolja, kot so dom, šola, družba. Danes sta radio in televizija redna člana družine, bolj navzoča v njej kot ostali družinski člani. Le to je, da so ti izrazi nekoliko milejši kot ostali: vere ne napadajo, le vse življenje gledajo, kot da bi nadnaravnega sveta ne bilo. Temelje veri rušijo indirektno: s širjenjem nemorale.

A: Kljub vsemu je notranja okolja mogoče ohranjevati v zdravem nadnaravnem duhu vsaj do tistega časa, ko postane dom za otroka pretesen in si zunaj njega išče družbe.

B: Vplivati je treba na šolo, pa paziti na dom — v tem dvojnem mora otrok dobivati dobrih nadnaravnih vplivov ali v najslabšem primeru (to velja za šolo) ne sme biti deležen slabih.

A: V prvih desetih letih mu je treba vcepiti vero in strah božji in ga navajati na molitveno in sploh krščansko življenje. Tega mu kasneje nihče več ne more dati. Seveda je ta vzgoja v začetku bolj nava-

5. Kuhinjske omare naj bodo gladke, preproste, take, da jih je mogoče lahko čistiti in če se le da, vdelane v steno.

6. Kdor že ima staro kuhinjo, naj nikar ne opusti misli, da bi je sčasoma ne preuredil v moderno. Stroški, ki so s tem v zvezi, se skoraj razblinijo spričo mnogih prednosti, ki jih nudi moderna kuhinja: je bolj higienska, prihrani mnogo časa in denarja in gospodinja se v njej zato tudi raje mudi!

7. Druga važna malenkost v kuhinji je razsvetljava: žarnica naj ne meče gospodinjske sence na prostor, kjer dela.

8. Kuhinjski pribor in aparati naj bodo moderni. Gospodinja si z njimi prihrani veliko nepotrebnega dela in poleg tega so mnogo bolj higienski od starih.

9. Lonec na pritisk, električni mešalniki in avtomatični aparati na sploh niso znak luksusa za nobeno kuhinjo, čeprav so trenutno še nekoliko dragi. Ne samo da se s tem prihrani mnogo časa, temveč s tem jedi ohranijo kar največ svoje hranilne moči in svojski okus.

10. Isto velja za srkalnike za prah, loščilce in druge mehanične pripomočke. Lahko jih rabin o še v druge najrazličnejše namene in tako je s tem v precejšnji meri odpravljena nepotrebna potrata časa in moči.

11. Kurjava je odvisna od kraja. Zakaj? Zaradi goriva. Izberi si štedilnik, ki bo res „štedilnik“, to se pravi, da je gorivo zanj ekonomično in vedno pri roki, lahko dobavljivo, pa naj bo potem kuhalnik električen ali na plin ali drugačen, gotovo pa praktičen in higiениčen.

RECEPTI ZA TELO

● Ješ, da si obnoviš in povečaš moči.

● Zakon narave je, da vsako življenje potrebuje hrane za svoje vzdrževanje in svoj razvoj.

janje v navade, čim bolj se pa otrok razvija, bolj mu je treba dajati nagibe za to življenje in mu razlagati smisel posameznih verskih skrivnosti ali dejanj.

B: Prva stvar je urejeno molitveno življenje: zjutraj in zvečer, pred in po jedi. V tej deželi je verjetno le malo družin, da bi kot družine vsak večer molile skupni rožni venec. In vendar mora biti to prva šola molitve.

A: Potem pogost prejem zakramentov, ki pa naj bi bil oseben. Zato bi bilo prav navajati in učiti otroke, naj se s svojimi besedami zahvaljujejo po prejemu zakramentov. Spoštovanje svetega ne sme nikdar izginiti v njih.

B: Prav je, da so pri liturgiji aktivno zaposleni. Fantiči naj bi ministrirali ali peli, maš naj bi se udeleževali tako fantje kot dekleta z misalom. Tudi ne more biti vseeno, ali se otroci udeležujejo maš, kjer je vse tiho, ali pa recitiranih, kjer lahko skupaj z drugimi molijo in pojejo. Sodelovanje vedno vzbudi v človeku ljubezen do tistega, pri čemer sodeluje.

A: Mislila sem tudi na slovenske verske običaje. Kakor so na nas vplivali v otroških letih in so nam še sedaj nekaj svetega, tako bodo vplivali tudi nanje. Blagoslov hiše na tri svete večere, jaslice in božkov kot, pirhi in velikonočni žegen sploh, butare in sveče za svečnico — vse to ima tudi svoj vzgojni smisel.

B: Pa slovenske legende in zgodovina slovenskega katoliškega življenja, znamenja in križi in cerkvice po Sloveniji — vse to našim otrokom ne sme ostati neznano.

A: Veliko sredstvo za versko vzgojo so apostolske organizacije. Zgledi svetnikov ali branje svetega pisma, razgovor o praktičnih verskih problemih pa naloge za njih reševanje, skupna molitev in prejem zakramentov — vse to ustvarja v mladem človeku neko prepričanje in skoro otipanje sveta, ki ga ne vidimo. Ljubezen bo tudi v tem primeru sledila spoznanju.

B: Prav taka organizacija bo najboljša šola za neustrašeno izpoved vere, k čemur mora tudi voditi verska vzgoja. Potem pa, mislim, velja zlasti za delo v apostolskih organizacijah tisto pravilo: Najboljša obramba je napad.

A: Apostolska ali kaka druga verska organizacija bo dala otrokom tudi tako potrebno poznanje verskih

resnic, v kolikor tega ne da šola. So pa seveda za osnovnošolsko mladino slovenski šolski tečaji, kjer so, najboljša šola verouka.

Razgovor se je ustavil. Velike naloge so se se gospema predstavile, a sta odkrili tudi velika sredstva za izvršitev nalog.

Do prihodnjega meseca bodo predvsem misli iz tega razgovora njuna duševna hrana.

B. R.

NA ANKETO JE ODGOVORIL

Tokrat bomo pustili ob kraju mnenja nadebudnih anketarjev, pa posvetili stran edinemu Neznancu, ki se mu je zdelo vredno poslati uredništvu svoje mnenje o mladinski anketi.

Upam, Neznani Prijatelj, da mi ne boš zameril, če ne objavim Tvojega zanimivega pisma v celoti. Tvoje trditve bom skušal zgostiti v nekaj točk. Upam, da se mi bo posrečilo.

● Bog je hrani pridal neko slast. Navadno je jesti prijetna stvar. Zato, če si ti neka jed zdi dobra, to še ni greh.

● Le tega Bog noče, da bi ugodje, ki ga imaš pri uživanju te ali one jedi, ločil od namena, ki ga ima jed, namreč, da se z njo hraniš.

● Ločiti eno od drugega je, pregrešiti se s požrešnostjo.

● Jej, dokler ti tekne. Meja ni do plke odmerjena; važno je le, da je preočitno ne prestopiš.

● Zato:

1. na eni strani si nikar že vnaprej v mislih ne delaj tolikšnih pojedin, da se ti kar sline cede;

2. na drugi strani pa se znaj odreči včasih tudi kaki jedi, ki ti je všeč.

● Naj ti ne pride v navado, da bi ves dan lizal čokolado ali se sladkal.

● Če si čez dan lačen, prigrizni, nikar pa si ne kvarj značaja in ne spridi želodca s tem, da bi ves božji dan hodil s sladkarijami v ustih.

● Nikar ne postani malikovalec lastnega želodca, kot pravi sv. Pavel: „...in njih bog je trebih“.

● Jemo, da živimo, ne živimo pa, da jemo.

RECEPTI ZA DUŠO

- Sv. maša je najvaž. nejše in najodličnejše med vsemi dejanji, s katerimi dajemo Bogu čast.
- Naš Gospod sam je postavil njen bistveni del.
- Pri zadnji večerji je vzel v roke kruh in vino ter ju spremeni v svoje telo in kri.
- Apostolom je naročil, naj is o tudi sami delajo. Ponavljajte tega Kristusovega dejanja v vsej zgodovini Cerkve je sv. maša.
- Daritev sv. maše je ista, kot je bila daritev na križu. Razlika je samo v tem: na Kalvariji je bil Kristus darovan na krvav, na oltarju pa na nekrvav način.
- V sv. maši
 1. dajemo Bogu čast, ki mu gre;
 2. se mu na vreden način zahvaljujemo;
 3. se nam odpuščajo grehi in kazni;
 4. prejmemo obilo milosti.
- Da boš dobro pri sv. maši:
 1. Bodl med sveto daritvijo pazljiv in zbran.

Po Tvojem mnenju je:

I. „Mladinska anketa“ nesmisel, ali kakor pišeš, neumnost, ker tistih par fantov, ki so nanjo odgovarjali, še niso mladina.

II. Ni mogoče pričakovati, da bi pisali vsi odkritosrčno. Meniš, da vsak piše, kakor hočejo „ta stari“ in ne po svojem mišljenju.

III. „Mi stari“, kakor praviš, mladine sploh ne bi mogli več razumeti. Ni to naša krivda, a naj ne bomo toliko naivni, da bi si domišljali, da „vas razumemo“.

Sem pravilno razumel Tvoje pismo? Če je tako, dovoli, da Ti nanj odgovorim.

V vsaki izmed točk je nekaj resnice, a v prvi mor da največ. Res je, da bi Anketa mora'a zajeti večje število mladine kakor ga je, da bi bila, kakor pravimo s tehničnim izrazom, „represzentativna“. Zanima me pa, odkod sklepaš, da je število anketirancev premajhno? Si bil morda sam med njimi? S strokovnega vidika je Anketa resnično obsegla preozek krog, da bi jo mogli jemati za podlago znanstvenemu delu, je pa za to že „neumnost“?

Ne, dragi moj. Če ne več, je anketa skupek osebnih mnenj, ki so sama na sebi več ali manj zanimiva, ne glede na to ali predstavljajo večino, ali ne.

Res je, da živimo v dobi demokracij, zato pa še ni nujno, da po malikovalsko častimo večino.

Tudi tvoje mnenje verjetno ni „večinsko“, a je kamenček na mozaiku, ki ga predstavlja naša mladina. Zanimivo ali dolgočasno, modro ali bedasto je ne glede na to ali predstavlja mišljenje devetdesetih ali pa desetih odstotkov.

In še to, zakaj, dragi moj nepodpisani prijatelj, še sam ne odgovoriš na zastavljena vprašanja?

Pod drugo točko dolžiš kratko malo svoje vrstnike hinavščine. Boš rekel, da ni res? Te besede res, da ne rabiš, a dvomiš, da bi pisali odkrito. Prepričan si, da se pretvarjajo „starim“ na ljubo. Imaš o vseh sovrstnikih tako slabo mnenje? Hinavščina na svetu ni redkost, a med mladino jo je navadno manj, kakor drugod, to le mimogrede.

Kaj pa če leži problem v tebi? Si prepričan, da ni zrasla v tebi sodba, ko si opazil, da mislijo in gledajo na življenje nekateri vrstniki drugače od tebe?

Ali ko si spoznal, da se nekateri upajo mnenje napisati med tem ko ti...

Veš, v demokratični družbi, ki ti je tako pri srcu, je važnejše od principa „večine“ spoštovanje in upoštevanje tujega mnenja. Ne posnemanje, temveč sprejetje dejstva, da so pač poleg našega mnenja še druga mnenja.

Upam, da si razumel, kaj sem ti hotel povedati in da me ne boš obsodil nenačelnosti. Če ne ti, pa kdo drugi.

Pa pojdimo na tretjo točko.

Najprej mi povej, kdaj je po tvojem človek premeščen v tabor „starih“? Ne moreš? Verjamem, pa pustiva pikolovstvo. Nisi edini, ki tako misliš. Celo prenekateri „stari“ in starši so mnenja, da svojih sinčkov in hčerkic ne morejo razumeti.

Tukaj pa pozor! Res je, da jih marsikdo ne razume, ni pa res, da jih ne bi mogel razumeti, če bi se malo potrudil. Niste prišli med nas iz Marsa. Težje vi razumete svoje starše kakor oni vas, če hočejo. Probleme, ki jih živite vi, so oni prestali, le da v drugačnem okolju.

Le pomisli, so problemi, ki jih doživljaš notranji ali zunanji? So posledica Tvoje mladostne dobe ali okolja? Verjetno boš rekel, da so vsakega malo, a mislim, da boš priznal, da vsaj del težav izvira iz tvoje razborite fantovske narave.

Prebuja se Ti volja, jasni se Ti razum, čeprav ne toliko, kakor misliš, telo se ti razvija, občutek imaš, da se s Teboj pričenja nova doba. Ta del Vaših problemov je pač lahko razumljiv, saj ga je v tej ali drugačni obliki preživel vsak „starin“.

Kar se okolja in razmer tiče, je problem drugačen, a tudi ne tako silno zapleten kakor si predstavljaš. Vsakdo, ki ne živi ravno noč in dan zaprt za debelimi zidovi, vidi, da ste izpostavljeni močnejšemu in brezobzirnejšemu okolju kakor so bili Vaši starši v svoji mladosti, vendar s tem še ne rečem, da so oni živeli v angelski deželi, brez problemov, težav in skušnjav. Razlika je, dragi moj, v obsegu, stopnji, a ne v bistvu.

Mladost je vedno začetek boja. Včasih je ta težji, včasih lažji, a brez njega ne gre.

2. Obudi iskreno kesanje nad svojimi grehi.

3. Sv. mašo daruj vselej v poseben namen.

4. Z Jezusom in p. Jezusu se daruj nebeškemu Očetu.

● Imej molitvenik. Za sv. mašo je gotovo najboljši misal.

● „Toda“:

1. Ne beri med sv. mašo opomb v misalu, s tem se raztresaš in zgubljaš čas.

2. Pripravi svoj misal, še preden greš v cerkev ali vsaj preden se začne sv. maša.

3. Ne bodi suženj svojega misala. Če si želiš spremembe, pusti misal za nekaj dni ob strani in rabi kako drugo mašno knjigo.

● Ne pozabi: misal je sredstvo, ne pa cilj. Cilj je — biti pobožen pri sv. maši. To skušaj doseči s sredstvi, ki ti najbolj pomagajo.

PREMISLJEVANJE

● Včasih se poglobi v vsebino in smisel svojih navadnih molitev (oče-

naš, zdravamar ja, vera in drugo).

● Premišljevanje naj bo predvsem molitev, ne le suho razglabljanje ali čustvovanje.

● Glede trajanja premišljevanja pravi sv. Terezija: „Tisti, ki vsak dan premišljuje četrt ure, je lahko brez strahu, da se bo zveličal in da bo znatno napredoval v čednosti.“

● V premišljevanju boš našel rešitev za večino svojih težav; dalo ti bo resnosti, ki ti je včasih manjka; napravilo bo iz tebe moža, na katerega se bo človek lahko zanesel; še več: napravilo bo iz tebe popolnega kristjana.

Morda imaš prav, ko trdiš, da mi ne bomo nikoli poznali te dežele kakor jo poznate Vi, a to še ne pomeni, da Vas zato ne bi mogli razumeti.

Na žalost je res, da Vas včasih ne, a ne ker bi bili vi s „svojo dobo“ vzvišeni daleč nad vsako razumevanje, temveč, ker si ne vzamemo časa. To je naša velika napaka, ki Ti jo, čeprav s sramoto, — priznam. Pomanjkanje časa za razumevanje bližnjega pa je pomanjkanje ljubezni. To je naša krivda.

Premalo je v nas žive ljubezni, da bi se poglobili v vaše probleme. A ne delajmo greha posploševanja. Mnogi so, ki se Vam posvečajo, ki Vas razumejo, ker Vas hočejo razumeti, le da mnogokrat ne najdejo v Vaših, predsodkov polnih srcih, nobenega odziva.

In tu ob koncu, dovoli, da Ti zastavim eno samo vprašanje. Kolikokrat si hotel razumeti svoje starše in vzgojitelje Ti? Vidiš, tudi to je vprašanje ljubezni.

Upam, da se še oglasiš.

Veseli me, ko vidim, da si se potrudil in mi pisal slovensko, četudi Ti dela pravopis malo težav. Ne delaj si vsled tega težkega srca. Važnejše od pravopisa so misli in teh Ti, hvala Bogu, ne manjka.

Bog Te živi!

Prijatelj slovenske mladine

MAREC

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi moralna prenovitev življenja med verniki vodila h krščanski obnovitvi človeštva.

Misijski molitveni namen: Molimo, da bi oznanjevanje evangelija vodilo vernike v misijonih k večji svetosti življenja po prejemanju zakramentov in po prizadevanju za kreposti.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo, da bi Slovenci doma in po svetu ohranili moralno poštenost.

Čeprav je že pred več kot 50 leti Pij X. dejal: „Zastonj boste gradili cerkve, prirejali misljone in gradili šole, če ne boste imeli katoliškega tiska,“ smo, vsaj tako se zdi, tisk, to je velesilo, ki preobrača svet, prepustili ne-katoličanom.

Kdo je gospodar tiska?

V današnji dobi je veliko govorjenja o svobodi. Toda zdi se, da je vse to govorjenje mahanje po zraku, kajti ljudje, ljudske mase se končno odločijo za tisto stvar, katero jim nakažejo tisk, kino, radio in televizija.

Tisk je med zgoraj navedenimi iznajdbami najstarejši. Egipčani so že v 6. stoletju pred Kristusom poznali hieroglif. Kitajci so leta 102 iznašli papir. Janez Gutenberg pa je pol stoletja, preden je Krištof Kolumb odkril Ameriko, izumil tisk. Vendar tiskana beseda do leta 1700 ni igrala tako pomembne vloge. Velik razvoj je doživela v preteklem stoletju. Naša doba pa je vsa preplavljena s tiskano besedo. Tisk ti ponujajo ob vhodih na prometna vozila, na tramvajih, avtomobilih in podzemski železnici. Ljudje pa, ne da bi kaj pomislili, že iz neke navade segajo po njem; otroci imajo najraje slikanice, ženske vse mogoče revije, moški pa dnevnike.

Pomen tiska

Naivni bi bili, če bi mislili, da vse to branje na ljudi prav nič ne vpliva. Vplivi so prav tako in morda še močnejši, kot so bili nekdanj. Dober tisk po zgledu „Življenja svetnikov“, ki je Ignacijo pokazalo novo življenje, spreobrača ljudi; slab pa jih pogublja, kot je nekoč pogubljalo Goethejevo „Življenje mladega Verterja“.

Zato je razumljivo, da Cerkev, ka-

tero je božji Učenik postavil za učiteljico resnice, ni vseeno, kakšen tisk se širi po svetu. Ker pa se dobro zaveda, da bo v resnici le katoliški tisk iskreno, povsod in vedno podprl, branil in širil njen evangelij, zato ga silno priporoča. Prvo večjo „kampanjo“ zanj je napravil že Pij IX. sredi preteklega stoletja, torej pred dobrimi 100 leti. Zapisal je, da je katoliški tisk največja potreba modernih časov. Še več pozornosti sta mu posvetila Leon XIII. in Pij X., ki sta krmarila Petrov čoln ob koncu preteklega in ob pričetku 20. stoletja. Pij X., papež evharistije, liturgične obnove in svetnik je na primer izrekel na prvi vtis za tega in onega človeka malo čudne besede: „Zastonj boste gradili cerkve, prirejali misljone in gradili šole; vse naše delo, vse naše moči bodo uničene, če ne boste imeli katoliškega tiska.“ Ob neki drugi priliki pa je zapisal: „Najbolj verni ljudje, ki bodo brali slab časopis, se bodo čisto spremenili, prej kakor v 20 letih bodo postali brezbožen in revolucionaren rod.“

Velika papeža Pija XI. in Pija XII. pa moremo po vsej pravici imenovati papeža katoliškega tiska. Njuni govori so polni zlatih nauk. V okrožnici o brezbožnem komunizmu, ki postaja danes znova bolj aktualna, je Pij XI. zapisal: Veliko pomoč za to obnovo krščanskih nravi mora dati katoliški tisk,

kj naj najprej z raznoterim zanimivim čtivom ljudi privabi, jim potem vedno bolj pojasnjuje socialni nauk Cerkve, odkriva natančno in obširno nakane nasprotnikov, podaja protj njim orožje, ki se je že drugod najbolj izkazali, predlaga, kako bi bilo mogoče preprečiti slepivo agitacijo komunistov, ki so z njo premamili že mnogo ljudi tudi dobre volje.“ Besede so dovolj jasne! Njegov naslednik Pij XII. pa je že ob pričetku svoje odgovorne službe zaklical: „Želimo, da bi vsi katoličani razumeli nujno potrebo po solidnem katoliškem tisku.“

Katoliški tisk po svetu

Sedaj pa nastane vprašanje, kako smo katoličani ubogali sv. očeta? Njegova želja je bila povsod: v vsaki državi, v vsaki škofiji, v vsaki katoliški družini mora biti katoliški tisk. Ali je res tako? Ali so mar tudi na tem področju otroci sveta modrejši od nas, otrok luči?

Ves svet moremo razdeliti na tri dele. Eno tretjino zavzema komunizem, drugo tretjino sestavljajo bolj ali manj svobodne misijonske dežele, tretji del pa pripada svobodnim krščanskim državam.

Komunistični svet, kateremu pripadajo na žalost vsi slovanski narodi in pred vojno lepo obetajoča Kitajska in še te in one dežele, praktično ne pozna katoliškega tiska. Kamor koli komunizem pride, najprej plane po njem. Zgovoren primer je n. pr. Čehoslovaška. Takoj, ko so komunisti prišli na oblast, so prepovedali tri ugledne tednike, ki so imeli 370.000 naklade. Par mesecev zatem je vlada izdala dekret, s katerim je prepovedala vse krščanske publikacije. Po enem letu pa so bila ukinjena celo notranja glasila, ki so držala povezavo med škofi in duhovniki. Sicer

pa nam Slovenija dovolj jasno pove, kako je tam, kjer vladajo brezbožni ljudje. Čim dalje živimo po svetu, tem bolj jasno spoznavamo, da smo Slovenci tudi glede tiska bolj kot številni veliki narodi ubogali papeža. Imeli smo katoliške dnevnike in polno revij, ki so odločilno vplivali na življenje celotnega naroda. Danes pa izhaja le boren listič „Družina“, pa še ta v Novi Gorici in mesečno le na 8. straneh.

Za spoznanje je katoliški tisk močnejši v misijonskih deželah. Pravim za spoznanje, kajti nekatoliški ali še bolj nekrščanski je v večini. Brez dvoma pa je katoliški tisk v svobodnih misijonskih deželah velika opora tamkajšnjim katoličanom in vaba dobro mislečim ljudem.

Preostane nam še pogled na svobodni krščanski svet: svet zapadne Evrope in Amerike.

Začudljivo in naravnost vzorno je glede katoliškega tiska v treh najmanjših evropskih državah: v Vatikanu, v Luksemburgu in na Holandskem.

V Vatikanu izhaja „L'osservatore romano“. Lani je obhajal stoletnico obstoja. Je dnevnik, ki izide vsako popoldne z naklado 80.000 izvodov. Objavlja papeževe odloke in odloke raznih kongregacij, prinaša poročila in komentira svetovne politične dogodke.

Na Holandskem so letos katoličani prerasli protestante. Gotovo je k temu pomagal tudi katoliški tisk, saj imajo tam 35 kat. dnevnikov, od katerih so trije splošno narodni.

Luksemburg šteje le 320.000 prebivalcev, skoraj vsi so katoličani in skoraj vsi so tudi naročeni na katoliški dnevnik „Luxemburg Wort“.

Precej drugače pa je po velikih evropskih in ameriških državah. Oglejmo si nekatere, da si bomo lahko ustvarili vsaj medlo podobo.

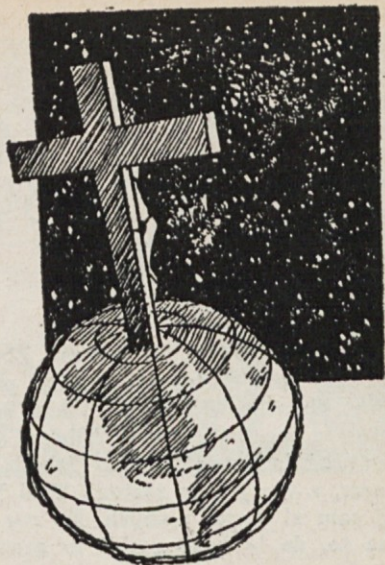
Italija s 50 milijoni ljudi. Vseh dnevnikov je po podatkih 124. Toda od teh je katoliških samo 8 s skupno naklado 240.000. Nadalje je v Italiji 22 revij z visoko naklado, a med njimi je le ena katoliška; dalje imajo 58 revij za kino in teater, katoličani le eno. Revij za radio in televizijo je doslej 20, vse so v nekatoliških rokah; od 124 dnevnikov in periodikov za šport je le eden, ki ga izdajajo katoličani. Nekatoličani imajo končno še 29 humorističnih in satiričnih publikacij, katoličani nobene. Kratko: Stanje v Italiji glede katoliških dnevnikov je 1:15,5; glede revij pa 1:22.

Za spoznanje je morda malo boljše v Franciji. Katoliški dnevnik „La Croix“ izhaja v 160.000 izvodi, nekaj tednikov ima nad 100.000 naklade. Med revijami pa prevladuje „La Vie Catholique“ s 500.000 izvodi. Toda ne pozabimo, da ima Francija 45 milijonov ljudi.

Španija, ki ima nad 30 milijonov prebivalcev, se je v letu 1959 ponašala s 109 dnevniki, med katerimi jih je bilo 34 katoliških, torej 1:3. Katoliški dnevniki imajo skupaj 337.814 naklade. Katoliške revije pa so v razmerju 1:2 z ostalimi revijami.

Angloameriški svet po svoje pojmuje potrebo katoliškega tiska. V ZDA je 1.844 dnevnikov, v Angliji pa 103. A vsi ti so brezbarvni, med njimi ni niti enega, ki bi lahko rekli, da je katoliški. Bolje je seveda glede tednikov in revij. V Angliji so znani zlasti štirje katoliški tedniki, v Ameriki pa imajo le maloštevilni katoliški tedniki vsenarodni značaj, znan je zlasti America. Več pa jih je škofijskih tednikov. Vseh katoliških publikacij pa je v ZDA 550 z naklado 16,5 milijonov, kar je lepa številka.

Kakšen je trenutni položaj v Južni

in Srednji Ameriki, mi ni zadosti poznano, zato se bom omejil le na Argentino. Tudi ta dežela nima niti enega splošno narodnega katoliškega dnevnika. Štirje, to so: Los Principios, Córdoba; La Verdad, Junín; La Unión, Catamarca, in Democracia iz San Luisa, so krajevnega značaja. Katoliški tednik je „Esquíú“, periodičnih katoliških revij pa je s tujejezičnimi 264. Seveda mnoge med njimi bolj škodijo katoliškemu ugledu, kot pa koristijo. Dobre so n. pr. Criterio, Los Estudios, Familia cristiana... Ves ostali argentinski tisk z dnevniki in kričeče ilustriranimi revijami pa je bolj ali manj laicistično usmerjen.

Omenimo na kratko še katoliški oziroma bolje verski tisk med slovenskimi izseljenci po svetu. Vsem ljudem je namenjeno Duhovno življenje, Katoliški misijoni in Oznanilo v Argentini, Naša luč v Zapadni Evropi, Božja beseda v Kanadi, Ave Marija v ZDA, Misli v Avstraliji.

Quo vadis?

41.

To noč Vinicij ni šel počivat. Zbral je nekaj sužnjev ter šel z njimi preiskovat Eskvillin, Suburo in Vicus Sceleratus in mestno četrt za Tiberom, onstran Fabricijevega mosta. Iskal: so do zore, a vse je bilo zastoj. Tudi Vinicij sam ni verjel v uspeh, šlo mu je le za to, da bi kako prebil to grozno noč.

42.

Zjutraj se je doma vrgel na ležišče v atriju ter premišljeval, kako bi Ligijo poiskal ter se je spet polastil. Po ničemer na svetu ni koprnol tako kakor po njej. Ni si upal misliti, kako

Povzetek

Papeži so glede katoliškega tiska pravočasno opozorili katoličane. Ti in oni so jih takoj ubogali, številni pa se za te opomine niso veliko zmenili, zato ni nič čudnega, da so se ljudske mase odtujile Cerkvi in se ogrele za brezboštvo. H Kristusu se bodo ponovno povrnille le z njegovo milstjo ter s pomočjo številnih naravnih sredstev, med katerimi je na častnem mestu prav katoliški tisk. Da pa bo ta bolj bogat, bolj sodoben in privlačen, pa pomagajmo vsi, vsak po svojih močeh.

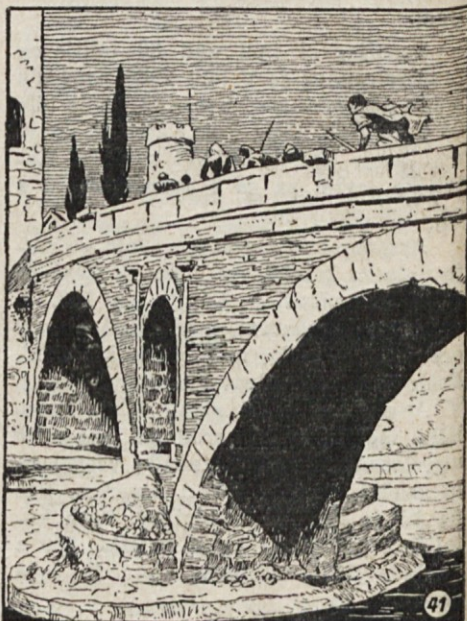
DR. ALOJZIJ STARC

bo prebil brez nje. Klical jo je, si grizel roke, si stiskal glavo. Tisoč misli mu je rojilo po glavi. Nekaj časa je dolžil Aula, da mu je dekle dal odpeljati on. Potem se je domislil, da je Ligijo morda ugrabil sam cesar na enem izmed tistih svojih „lovov za biseri“, kakor je imenoval te pohode, kjer so po predmestjih lovili zanj lepe, mlade ženske iz preprostega ljudstva. Sklenil je, da pojde k Akti, saj ta bo zadržno vedela, če je imel res Neron prste vmes.

43.

„Aktel!“ je zavpil Vinicij, ko je stopil v atrij. Zgrabil je Akto za roko in jo privlekel na sredo prostora. „Kje je Ligija?“

„Hotela sem tebe vprašati po njej,“ mu je odgovorila očita je. Potem mu

je povedala, da je Ligija sama hotela uiti, ker ni marala postati njegova priležnica. Razen tega ji pa grozi še druga nevarnost: cesarica jo dolži, da ji je včeraj urekla otroka. Dokler ta ne bo zdrav, naj Vinicij ne govori s cesarjem o Ligiji, da ne prikliče nanjo Neronovega maščevanja.

„Ligija je pričakovala, da jo boš ti rešil iz cesarske palače. Ljubila te je. Zdaj pa, po tem, kar si storil, je prepozno.“

44.

Vinicij je ves obupan odšel od Akte. Dolžil je Petronija, da je on kriv vsega in popadla ga je huda jeza zoper njega. Ko je prišel v stebrišče pred palačo, je med senatorji in luzini, ki so se gnetli, da bi povprašali po zdravju cesarjeve hčerke, zagledal kakor nalašč Petronija. Hotel se mu je ogniti, a Petronij ga je ustavil s slo ter mu dejal:

„Če hočeš zvedeti kaj o Ligiji, pojdi z menoj. Doma ti povem.“

45.

Pri Petroniju sta sedla v notranjo vežo. Zlatolaska Eunika in Iras sta jima prinesli bronaste podnožnike ter jima nalivali vino iz ozkovratnih vrčev v kozarce.

Petronij je Viniciju, ko sta pila, povedal, da je po vsem mestu razposlal sužnje vohat za Ligijo. Prepričan je, da so Ligiji pomagali njeni sovražniki kristjani. Teh mora biti precej in prišli so Ligijo rešit.

Vinicij je bil tak, ko da bi ga kuhala vročnica. Še sužnjicama se je smilil. Petronij ga je skušal tolažiti.

46.

„Vem, kaj je ljubezen. Če težiš po eni ženski, ti je druga ne more nadomestiti. Toda vsaj za trenutek razvedrila pa lahko dobiš pri lepi sužnji. Tvoje nemara nimajo zate več čara, toda tale tu,“ in položil je roko na ledja zlatolase Evnike, „tole vzemi, darujem ti jo.“

Evnika je pri tem prebledela, se začela tresti in v strahu čakala Vinicija.

cijevega odgovora. Vinicij se je Petroniju zahvalil, da je ne mara in je šel iskat Ligijo.

47.

Petronij je menil, da je ta odpor do žensk samo mimogrede, zato je dejal:

„Evnika, skoplji se in namazili, potem pojdeš k Viniciju!“

Evnika se je zgrudila pred njim na kolena ter ga s sklenjenimi rokami rotila, naj je ne da od hiše. Naj jo postavi za zadnjo izmed suženj, naj jo da tepsti, samo od sebe naj je ne pošlje.

To je bila velika predrznost od nje. Osuplo jo je poslušal, potem je poklical nadzornike in mu velel:

„Vzemi Evniko in daj ji pet in dvajset udarcev, a glej, da ji kože ne poškoduješ!“

48.

Drugi dan, ko je Vinicij bil spet pri Petroniju, je Evnika urejala svoje-mu gospodu gube na obleki. Petronij je opazoval njeno lepoto, njeno čudovito polt, njeno krasno postavo. Vprašal jo je:

„Ali si bila tepena?“

„Sem gospod — in sem srečna.“

„Srečna?“

„Srečna... ker sem ostala.“

„Ali imaš ljubega v hiši?“

„Imam, gospod,“ je odgovorila sužnja in oči so ji zasijale tako, kakor morejo sijati samo od ljubezni. Petronij je vedel, pri čem je. Pobožal jo je po zlati glavi in čutil je, kako je zadrhtela. Tedaj so privedli Grka Hilon Hilonida, zdravnika, modrijana in vedeževalca.

49.

Možak čudne postave, sključenega hrbta, vdrtega trebuha, velike glave in opičjega obraza — to je bil Hilon Hilonides. Priklonil se je Viniciju in Pe-

troniju, ki si je na prvi pogled dejal, da bi to človeče res utegnilo najti Ligijo. Hilon, ki je že vedel, za kaj gre, je začel pripovedovati:

„Deklice niso odvedli Aulovi ljudje. Tudi v cesarski palači je ni. Beg ji je omogočil suženj, doma iz njene dežele. Pomagali so mu pa drugi sužnji, njegovi soverniki.“

Ko je Hilon slišal še, da je Ligija nekoč Viniciju narisala v pesek ribo, se mu je nekaj posvetilo in je odšel.

50.

Čez teden dni je Petronij stopil pred cesarja, ki je topo sedel na prestolu ter poslušal sožalje senatorjev in dvorjanov. Umrl mu je bil edini otrok in cesar je pod Popejinim vplivom verjel, da je deklico urekla Ligija. Petronij se je zaradi tega bal zanj, za Vinicija in za Aulove.

Ko ga je cesar zagledal, je planil in začel vpiti:

„Ti si kriv njene smrti! Na tvoj svet je prišel pod to streho zli duh, ki jo je umoril z enim samim pogledom!“

Vsi so bili prepričani, da je Petronij zdaj zapisan smrti. On pa je postavil vse na eno kocko. Stopil je k cesarju ter mu s svilenim robcem zatisnil usta, rekoč:

„Gospod, ugonobi v svoji žalosti Rim in ves svet, a ohrani nam svoj glas!“

51.

Petronij je bil rešen!

„Ti edini, edini si mislil na to!“ je dejal cesar in iz oči so mu prevrele solze. Položil je Petroniju glavo na ramo in se razjokal. Tigelin, Petronijev tekmeč pri cesarju, je zelenel od jeze, zlasti ko je videl da so senatorji in dvorjani začeli takoj zapuščati njegova ter se zbirati okoli Petronija, misleč, da je ta zdaj prvi v Neronovem

srcu. Petronij je še pregovoril cesarja, naj odide iz Rima na morje, potem je krenil domov in Viniciju povedal, kako je rešil sebe, Ligijo in njega s tem, da je stavil vse na cesarjevo zaverovanost v lastni glas in njegovo umetniško veljavo.

52.

Hilon je tiste dni pretaknil vse kote po Rimu, kočar so se shajali sužnji, ter v pogovorih z njimi risal na tla ribo, pa ni zvedel ničesar. Nazadnje je na stopnicah pod nekim vodomedom našel starega sužnja, ki je sede jokal, ker mu je gospodar pobral denar, s katerim je mislil odkupiti sina iz sužnosti. Hilon je sedel k njemu ter z mokrim prstom začel risati ribo na kamen. Oni se je razveselil, misleč, da je tudi Hilon kristjan in suženj, ki je pobegnil iz Neaplja, kakor mu je pravil. Povabil je Hilona, naj pride zvečer na shajališče kristjanov, da ga bo seznanil z njimi in njihovimi starešinami.

53.

Hilon je Viniciju povedal, kaj je zvedel. Dejal je, da je sužnju obljubil

denar za odkup sina. Denar mora zvečer nesti v tisto shajališče. Vinicij mu ni prav dosti zaupal, zato se je ogrnil z vojaškim plaščem ter krenil za njim in za dečkom, ki je nosil denar, proti reki. Skril se je za stebrom v pristanu ter čakal, kam bosta zavila in kaj bo videl.

54.

Spodaj ob vodi je množica ljudi nosila kamenje s splava in ga skladala na breg. Hilon se jim je približal ter začel govoriti z nekim starcem, ki se mu je potem zgrudil k nogam. Drugi so ju obkolili, ko so slišali sužnjev krik in videli, kako je Hilon dal starčku mošnjo z denarjem. Potem so pokleknil vsi, Hilon pa je naredil nad njimi velik križ.

Vinicij je videl, da je Hilon govoril resnico. Vrnil se je domov. Hilon mu je povedal, da bo sčasoma zvedel prav vse in Ligija bo spet njegova. In Vinicij je spet začel kovati načrte za novo življenje z njo, ki mu je bila vse na svetu.

55.

„Oče, jutri ubijem Glauka,“ je zaškrtnal Ursus, stisnil pesti ter z divjim pogledom vstal z ograje ob reki, kjer se je pogovarjal s Hilonom. Ta ga je nagovarjal, naj ubije človeka s tem imenom. Glauk je bil zdravnik. Hilon ga je srečal med kristjani, a bila sta že stara znanca; pred leti ga je Hilon izdal razbojnikom in ga spravil ob imetje ter skoraj ob življenje. Zdaj se je bal, da bi ga Glauk ne spoznal in mu zločin poplačal. Zato ga je sklenil spraviti s poti po Ursusu, s katerim sta ga bila seznanila oni suženj in njegov sin. Njima in Ursusu je natvezel, da misli Glauk izdati kristjane in njihove poglavarje Neronu. Ursus je dejal, da se boji ubijati. Hilon pa mu je rekel, da je v Petronijevi hiši slišal, kako je Glauk cesarjevemu zaup-

niku Viniciju obljubil, da mu bo med kristjani poiskal deklet, po imenu Ligija. To je bilo Ursusu dovolj. Tako se je Hilon hotel znebiti Glauka, ne ljube priče svoje preteklosti.

56.

Nazadnje je prišel večer, ko je Hilon povedal, da se bodo kristjani sešli zaradi prihoda apostola Petra. Tam bo tudi Ligija. Vinicij naj gre po molitvi za njimi, nato pa napade s svojimi ljudmi hišo, kjer se deklet skriva. Vinicij je za to delo najel velikana Krontona, bivšega morilca.

Ogrnili so si dolge plašče z oglavnicami, vzeli s seboj kratke nože, Hilon si je nataknil še lasuljo, zakaj bil je bojazljivec, potem so krenili skozi Nomentanska vrata proti pokopališču v Ostrijanu.

57.

Dolgo so hodili po mesečini, dokler niso dospeli v globoko jamo, ob koncu katere je bil zid, obrasel z bršljanom. Dva kopača sta pobirala dogovorjena znamenja, potem sta spuščala na širen, od vseh strani ograjen prostor, kjer so stali tu pa tam nagrobniki; spodaj pa je bila podzemeljska grobnica. Na prostoru je bila zbrana množica ljudi, ki so bili vsi pokriti, da se je Vinicij bal, da Ligije ne bo spoznal. Potem so prižgali nekaj plamenic ter zapeli resno, pretresljivo pesem, ki je Viniciju segla v dno srca. Še nikoli ga ni noben verski obred tako prevzel. Ali je ta vera potemtakem res tako ničvredna in zločinska, kakor so govorili o kristjanih?

58.

Zdaj je ves prostor obšla rdeča svetloba in iz grobnice je prišel gologlav starček v dolgem plašču ter stopil na kamen pred ognjem.

„To je on, Peter. Prvi učenec Kri-

stusov,“ je zašepetal Hilon Viniciju, ki je ves prevzet strmel v ta novi prizor.

Peter je dvignil desnico ter naredil čez zbrane vernike znamenje križa. Potem je začel govoriti mirno, preprosto. Spominjal je svoje, naj bodo dobri, pošteni, čisti, mirni, naj mirno trpe krivico in preganjanje, naj odpuščajo sovražnikom in preganjalcem. Bil je čisto drugačen nauk, kakor pa ga je Vinicij poznal iz poganskih templjev. Ko je starec začel govoriti o Kristusu, o njegovem vstajenju in poveljanju, je Vinicija prêsunilo tako, da je pozabil na vse. Čudna, skrivnostna moč ga je čisto prevzela...

59.

Gospod, tamle vidim sužnja Ursusa in ob njem neko dekle,“ je zašepetal Hilon. Vinicij se je zdrznil, kakor do so ga predramili iz sanj. Čez čas pa mu je zavrela kri, ko je nekaj korakov od sebe, na vzvišenem osvetljenem prostoru zagledal Ligijo. Oglavnica ji je bila zdrknila z obraza, oči so ji sijale v svetem ognju, ko je v temnem plašču stala poleg orjaškega Ursusa. Viniciju se je zdelo, da bo skoprnel, tako ga je v trenutku zajela ljubezen. Rimljan ves svet bi bil dal za Ligijo. Noči in molitve pa ni in ni hotelo biti konec.

60.

Na Hilonov opomin je Vinicij s svojimi odšel z grobišča prej, kakor je bilo konec. Petelini so že peli in danilo se

je. Ustavili so se v senci pri Nomentanskih vratih in čakali, dokler niso zagledali, da prihaja apostol s svojimi najzvestejšimi, med katerimi sta bila Ursus in Ligija. Ko je Peter šel skozi vrata, sta vojaka od straže na Vinicijevo veliko začudenje pokleknila predenj. Poločil jima je roko na čelado ter ju blagoslovil. Potem so krenili naprej v mesto, Vinicij, Kroton in Hilon pa za njimi.

BOGATINOVA OPOROKA

Neki bogatin je zapustil svojim sinovom nekaj demantov enake vrednosti, in sicer pod temile pogoji:

Prvi sin naj vzame 1 demant in $1/7$ ostalih,

drugi sin naj vzame 2 demanta in $1/7$ ostalih,

tretji sin naj vzame 3 demante in $1/7$ ostalih,

Po razdelitvi se je izkazalo, da je dobil vsak sin enako število demantov. Koliko sinov je bilo in koliko demantov je dobil vsak?

O komunizmu se danes veliko razpravlja, več kakor o tej ali oni stvari. Toda premetenost njegovih voditeljev lahko tudi dobro mislečemu zamegli njegov resnični obraz.

Kaj je komunizem

Početnik sodobnega komunizma je Karel Marx (1818—1883), ki se je rodil v Trierju v Nemčiji kot sin premožnega odvjetnika. V družini so živeli za tiste čase in razmere prav razkošno. Marx je bil nadarjen, ambiciozen in poln notranjih nasprotij. Posebej ambicije so presežale dejanske zmožnosti. Bil je občudovalec Goetheja, prijatelj Heineja in zvest čitatelj Dantejeve pesnitve *La Divina Comedia*, izobražen človek ter dober poznavalec Heglove idealistične filozofije. Toda sam je v svoji notranjosti doživel velik preobrat, zanikanje duha in predaže popolnemu materializmu. Sledeč idejam Feuerbacha je začel učiti, da je materija edina realnost vesoljstva. Ideja je samo produkt tvarnosti ter materija in nič več.

V začetku Marx ni imel uspehov s svojim novim naukom. Bil je preganjan in je moral v izgnanstvo. V izgnanstvu je živel v revščini, kar ga je vodilo do tega, da se je še bolj oprijel svojih idej ter jim dodal pravo ostrino sovraštva do obstoječega družbenega reda. Vendar sam ni bil kos zadani nalogi. Veliko mu je pomagal prijatelj Friderik Engels, ki ga je tudi materialno podpiral, oziroma pisal plačane članke za severnoameriški dnevnik *New York Herald Tribune*, ki so potem izšli pod njegovim imenom, da se je lahko preživljal.

Marx sam ni verjel v možnost praktične uresničitve svoje ideje in teorije. To je večkrat priznal svoji ženi. Ta je bila plemiškega porekla in je bila prva,

ki je Marxu ugovarjala v možnost uresničitve raja na zemlji.

Marxovo sočutje in prijateljstvo do delavcev ni bilo iskreno. To je tudi priznal na postavljena vprašanja lastne žene, ko je delavce zmerjal z nečednimi priimki.

Dejansko Marx ni nikoli resno mislil, da se bo kdaj njegova družbena teorija mogla uresničiti, da se bo tako globoko zajedla v človeško družbo in predstavljala nevarnost krščanski kulturi in civilizaciji.

Osnove komunizma

Vsa Marxova teorija je v glavnem zgrajena na dialektičnem in zgodovinskem materializmu.

Dialektični materializem izhaja iz osnove, da je svet samo skupek materije, stvari. Obstojata samo materija, ki je nihče ni ustvaril, ampak je večna. Nastala je sama od sebe.

Iz neustvarjene in večne materije izhaja človeški duh in tudi ideje, ki niso nič drugega kot odsev materije prenešen v možgane človeka. Človeški duh in razum je tako le ena popolnejša oblika materije.

Materija za Marxa ni nekaj stalnega ali negibljivega. Ta se stalno giblje in spreminja od svoje lastne notranje sile, ki je tako močna, da jo vzdrži v gibanju za večne čase. Tvarni svet, ki edni obstoja, je skupnost stvari in bitij, ki se pojavijo, živijo, rastejo, umirajo in izginejo zato, da se potem ponovno pojavijo

ali rodijo za ponovno smrt. Ta proces se ponavlja v neskončnost. Zato svet nima nikoli neke dokončne oblike, ampak je svet, ki se stalno obnavlja in dopolnjuje v smeri večje popolnosti. Neke dokončne oblike nikoli ne bo dosegel. Narava sama tega ne dopusti, ker so v njenem življenju stalno novi pojavi, nova rojstva, nove oblike, ničesar ne ostane neizpremenjeno.

Narava n'koli ne počiva, ker je skrita notranja sila, ki jo goni tako močno, da ne bo nikoli mirovala, ali ponehaia. Izhaja iz stalnih nasprotstev različnih stvari in elementov v osrčju narave. Ta nasprotstva so nujna in jih nihče nikoli ne bo odpravil, zato je tudi gibanje in spreminjanje narave trajno.

Zgodovinski materializem je praktična aplikacija dialektičnega materializma ali dialektični materializem v praksi.

Marks trdi, da človek ni to kar misli, da je sestavljen iz duše in telesa, ter da duša lahko živi ločeno, neodvisno od telesa. Človek je samo del narave in nič več. Je solidaren z vsemi pojavi narave, ki ga obdajajo. Kot tak je podvržen tudi istim zakonom nenehanega gibanja in nasprotovanja, enako kot narava.

Po sili narave se človek mora gibati in delati. Je materija in preoblikovalec materije, da iz materije naredi nekaj uporabnega. Bistvena značilnost za človeka je, da je produktivni element, da proizvaja. Čim preneha delati in proizvajati, preneha biti človek.

Po delu ali zato, ker dela, se človek razlikuje od živali. Živali ne proizvajajo, živijo na račun narave, človek pa dela in živi od sadov lastnega dela. Zato človek, ki ne dela, ni več človek, ampak je žival.

Človek ne more delati in proizvajati sam. Zato se druži z enakimi. Tako družba ni nič drugega kot organizacija

proizvodnje in odnosov med ljudmi, ki v proizvodnji nastajajo.

Poleg proizvodnje so v družbi tudi še drugi odnosi in druge vrste družb kot so družina, narod, domovina in verske skupnosti. Toda to niso prave družbe, ampak samo odsev odnosov, ki jih imajo ljudje v proizvodnji in obstojajo le v toliko, v kolikor služijo proizvodnji. Ko ne bodo služili več, bodo sami izginili ali pa bodo uničeni.

Pri delu in proizvodnji niso vsi ljudje enaki, obstojajo razlike. Z ozirom na položaj v proizvodnji in odnos do dela se ljudje delijo na razrede. Ljudje, ki delajo in so aktivno vključeni v proizvodnjo, hočejo družbeni razvoj pospešiti, a se jim upirajo ljudje, ki ne delajo, ki so izven proizvodnje. Zato je med ljudmi, ki delajo in ljudmi, ki ne delajo, stalna borba, ki jo imenujemo razredna borba. Ta je življenjskega pomena in je edina, ki loči ljudi, ker so ostale razlike kot vera, družina, narodnost ali rasa le postranskega pomena. Pokaže tudi, da samo eni delajo in živijo od sadov lastnega dela, drugi pa živijo na njihov račun. Zato imamo v družbi razred izkoriščevalcev in razred izkoriščanih.

Skozi vso zgodovino je bilo človeštvo razdeljeno v dva nasprotna razreda in tako je tudi danes. Iz borbe med razredoma se je ustvarila os, okoli katere se suče vsa zgodovina človeštva, kar pomeni, da je razredna borba trajna, nepretrgana. Zgodovina človeštva ni nič drugega kot stalna borba med tistimi, ki delajo in, ki živijo brez dela.

Razredna borba ima svoj vzrok v gospodarskem interesu človeka in ta interes je osnova zgodovinskega materializma.

Razredna borba, edina velika drama človeštva, kot pravi Marks, bo ime-la tudi svoj konec. Izkoriščani vseh de-

žel se bodo enkrat združili in organizirali, z revolucijo zrušili vlade izkoriščevalcev, se polastil politične oblasti in ustanovili brezrazredno družbo, v kateri bodo živeli samo proizvajalci komunističnega družbenega reda in ustvarjali raj na zemlji.

Mesijansko poslanstvo komunizma

Komunizem se ponuja človeštvu kot edna rešilna ideja za vso družbo. Ne obstoja nekaj drugega, kar bi človek potreboval ali pričakoval. Zato ne trpi ob svoji strani neke druge ideje ali miselnosti. Smatra, da so ga ljudje željno pričakovali skozi stoletja in če ga še ponekod nočejo sprejeti, je to radi zaslepljenosti ali nekih drugih sebičnih, nečloveških interesov. Istoveti se popolnoma s življenjskim ciljem človeka, ker mu hoče pomagati, ga rešiti izkoriščanja in osrečiti. Zato je edini nauk ali ideja na svetu, ki razume človeka in je resnično človečanski (humanističen).

Ni ga primera ali problema v družbi, ki ga komunizem ne bi rešil. Ponuja se kot zdravilo ali maža za vsako bolezen. Z uvedbo komunističnega družbenega reda, bi naj takoj tudi izginili vsi družbeni problemi, če pa že to ne, pa našli primerno rešitev.

Istoveti se tudi s človekovim hrepenenjem po sreči in popolnosti. To, kar si človek želi, da bi rad bil ali postal, mu more nuditi samo komunizem, ker le komunistična družba lahko vzgoji srečnega človeka, človeka, ki bo delal z veseljem in v delu našel svoj edini življenjski cilj.

Vsi, ki sprejmejo komunizem za življenjsko vodilo, so slepo zaverovani v njegove ideje. Zato jih tako odločno branijo, zagovarjajo in če je potrebno tudi zanje trpijo. Nesmiselnost nauka, ki se pokaže v njegovi praktični apli-

kaciji in druge posledice jih ne odvrnejo od tega. Zanje je ta vera, ki jo morajo ponesti vsemu človeštvu in od katere ne morejo odstopiti.

Kritika komunizma

V nekaj odstavkih je težko in nemogoče podati kritiko ideje kot je komunizem. O tem se je že napisalo zelo veliko knjig in vprašanje še ni izčrpano. Zato na tem mestu samo nekaj misli.

Naravna zdrava pamet nam pravi, da se samo nič ne naredi, da je treba nekoga, ki je sploh, ki naredi, ustvariti in ostvari. In zato o nastanku sveta po zdravj pameti ne moremo sprejeti, da je prva materija, ki je nastala sama od sebe. Svet je ustvaril Bog, čisti duh, ki je bil prvi, Vsemogočen, Resnica, Dobrota in Lepota, ki je s svo-

In peklenska vrata ga ne bodo premagala

bodnim dejanjem lastne volje ustvaril materijo, to je svet in vesoljstvo. Vse-mogočni in neskončno dobri Bog je ustvaril iz zemlje tud telo prvega človeka, mu dal neumrjočo dušo z nalogo razmnoževanja in gospodarstva nad stvarnimi dobrinami sveta.

Bog je dal tudi človeku razum in svobodno voljo, mu pokazal cilj življenja in resnično srečo v večnost, potem ko se duša loči od telesa. To srečo, raj v večnosti, si pa mora človek zaslužiti, ne bo je pa našel na zemlji, kot napoveduje komunizem.

Tudi zgodovina človeštva ni samo zgodovina gospodarskih odnosov in proizvodnje. Je odsev vsega človekovega udejstvovanja, mišljenja in hotenja. V kolikor so ljudje skozi stoletja bolj iskreno iskali Boga in mu služili, toliko bolj svetle strani zgodovine so pisali. Vedno in povsod se pa čuti prisotnost modrega in pravičnega Stvarnika. Večina velikih ustvarjalcev zgodovine, ki so ga morda vse življenje zanikali, so ga ob koncu življenja iskreno priznali ali se mu pa približali.

Vsakdanje življenje nam tud kaže, da razredna borba ni nujnost ter je nepotrebna za ureditev družbenih in delovnih vprašanj. Več se doseže s sodelovanjem in sporazumom kot pa z nesmiselno borbo in sovraštvom. Za zdravje in uspešno gospodarsko življenje ter zboljšanje gmočnega stanja delavcev pa je sožitje in sodelovanje v proizvodnji med lastnikom kapitala in delojemalci neobhodno potrebno.

Končno nam poskus aplikacije komunistične teorije v zadnjih štiridesetih letih pokaže, da se zahtevajo izredno velike žrtve, in končno ostane človek vedno revež, oropan svojega dostojanstva in osnovnih življenjskih pravic — torej suženj.

August Horvat

MNOŽICE INDIJANCEV

Medameriško tajništvo za Lat. Ameriko v svojih poročilih ne opušča Indijancev. Njihovo število je zelo važno. V Mehiki, Gvatemali, Hondurasu, Salvadorju in Nikaragvi jih je približno 8 milijonov, petina celotnega prebivalstva. V Ekvadorju, Peruju in Boliviji jih ni manj kot 7 milijonov, to je 41% prebivalstva. V teh deželah obstoja še „uredba skupnosti“ in „redukcij“ ali indijanskih vasi, ki so jih ustanovili Španci. Zaradi zemljepisnih razmer žive zelo ločeno eni od drugih.

Začenja se globoka sprememba. Pojav razkužil je zmanjšal umrljivost. Zgradba novih cest olajšuje zveze med skupnostmi in vasmii po deželi in celo z glavnimi mesti. Posledica je pomembna selitev Indijancev proti mestom z vsem propadom in tveganjem, ki ga to prinaša. Indijanci stvorijo kmalu najnižji podproletariat gospodarsko trgovskega sistema. V nekaterih krajih so ustanovili zadrage, ki ohranjajo duha skupnega sodelovanja, ki je lasten „skupnosti“ in hkrati upoštevajo in se poslužujejo načela osebne svobode.

K socialno gospodarskemu vprašanju se pridružuje kulturno in versko. Treba je vpeljati te domačinske množice v duhovno življenje njihovih dežel. Treba jih je vzgojiti, vzbuditi in razviti njihove možne lastnosti in jim ob popolnem vpoštovanju njihovega posebnega razpoloženja odpreti nove razglede.

Med tridesetimi ljubljanskimi škofi, ki so vladali ljubljansko škofijo v 500 letih njenega obstoja, zavzema častno mesto Tomaž Hren, velik apostol, kateremu se moramo v veliki meri zahvaliti, da je slovenski narod katoliški in ne protestantski.

Borec proti protestantizmu

Škof Tomaž Hren

Smrt je doletela škofa Tavčarja v Gradcu 24. avgusta 1597. V oporoki je volil jezuitom 1000 tolarjev, truplo pa so prepeljali v Gornji grad. Čeprav Tavčar med narodom ni tako poznan kot Hren, njegov pomen ni nič manjši in je imel važne misije; tako je uglajeval pot med avstrijsko vlado in oglejskim očakom, ki je bila prej zelo napeta.

Četrti Slovenec, obenem že deveti ljubljanski škof, Tomaž Hren, je bil rojen leta 1560 v Ljubljani kot sin bogatega meščana Lenarta Hrena, po veri protestanta. Mati Uršula je bila sestra dunajskega vseučiliškega profesorja Gašperja Žitnika, ki je po Lenartovi smrti prevzel Tomaževo vzgojo. Zaradi nalezljive bolezni je poslal fantiča najprej v admontski samostan v šolo, dasi je za njegovo katoliško prevzgojo že sam skrbel. Iz admontskega samostana je poslal ujec Tomaža v nadaljnje šolanje k jezuitom v Gradec, odkoder se je šel še na Dunaj izpopolnjevati. Na Dunaju se je Hren pečal tudi s pesništvom, v smislu tedanjega časa, z latinskim. L. 1586 se je menda v Ljubljani zaobljubil, da bo postal duhovnik, ča ga Bog reši bolezni, ki ga je napadla. Dve leti nato ga je res sekovski škof Brenner posvetil v mašnika, nakar je postal v Ljubljani kanonik in stolni pridigar, naslednik nekdanjega

Primoža Trubarja. Postal je še stolni dekan in kot tak dočakal smrt škofa Tavčarja, čigar naslednik je postal. Potrditev se je sicer v Rimu precej zavlekla, ker so se pojavile spletke proti njemu, katerim je nasedel graški papeški nuncij, tako da je pršlo papeško pritrdilno pismo šele poleti l. 1599. Pri posvetitvi v Gradcu sta bila navzoča poleg papeževega nuncija tudi sekovski škof Brenner in lavantinski Stobej, o katerem naj takoj opozorimo, da kljub slovensko zvenečemu imenu ni bil Slovenec, ampak Prus. Pač pa sta bila pozneje oba posvetitelja goreča Hrenova sodelavca. Hren si je izbral geslo „Terret labor, aspice praemium“ (Najte delo teži, glej na plačilo!).

Apostol ljubljanske škofije

Ob Hrenovem nastopu škofovske službe so bili protestanti v zadnjih obupnih zbrih proti nadvojvodu in katolicizmu. Prišlo je v Ljubljani in še bolj v Radgoni, v Celovcu in pri Gospej Sveti do hudih oboroženih spopadov. Protestantovske psovke na papeža so tudi za tiste, ne ravno galantne čase do skrajnosti surove in podle. Tedaj je nadvojvoda Ferdinand odločno nastopil. Dne 29. oktobra je prispel v Ljubljano nadvojvodov dekret, da morajo vsi protestantovski predikanti in učitelji pod smrtno kaznijo še pred sončnim zahodom zapustiti Ljubljano in nato v treh dneh tudi deželo Kranjsko. Hrenu je

bilo naročeno, da nadzoruje izvršitev tega dekreta. Prošnje deželnih stanov, da bi se roki podaljšali, Hren ni uslišal. Na praznik Vseh svetnikov je šel Hren v svečani procesiji v dotlej luteransko špitalsko cerkev in je v nanovo posvečeni cerkvi opravil spet katoliško sv. mašo. Na Koroškem se kljub prizadevanju odločnega škofa Stobeja ni posrečilo tako gladko izvršiti enak nadvojvodov dekret.

Potrebno je bilo še čiščenje od kraja do kraja. V to svrhu so bile ustanovljene reformacijske komisije. Kranjski komisij. je načeloval škof Hren in je pričela svoje delo 22. decembra 1600 v Ljubljani. Hren je pridigal v stolnici vsak dan slovensko, jezuiti v svoji cerkvi pa nemško. 29. decembra je sežgala komisija na glavnem trgu csem voz protestantovskih knjig in štirinajst dni pozneje še tri vozove. Ves januar je škof razlagal meščanom katoliške verske resnice po tri, štiri ure dnevno. Le kakšnih 15 meščanov se je prijavilo še za luterane, ki so morali potem deželo zapustiti. Nato je šel škof na Gorenjsko. V Kamnu so le štirje izjavili, da ostanejo luteranci in da rajši zapustijo deželo. Pri gradu Križu je škof ukazal razstreliti protestantovsko molilnico in pokopališče. V Kranju je slovesno umeštil katoliškega župnika. Komisija je sodila nekega morilca, ki je ubil katoliškega meščana. Le dva Kranjčana se nista hotela izpreobrniti. V Trzinu so se vsi uklonili. V Loki so škofa zelo slovesno sprejeli. V vseh teh krajih so zažigali luteranske knjige. Po daljšem zopetnem bivanju v Ljubljani je šla komisija v Radovljico. V Begunjah so spet razstrelili protestantovsko molilnico. Šli so v Kropo, kjer sta se le dva upirala. Belopeškega oskrbnika so poslali zvezanega v Radovljico, a se je pozneje izpreobrnil. Vrnivši se v Ljub-

ljano je dal Hren zapreti mater in sestro predikanta Znojilška.

Komisija je delala naglo in odločno. Zelo slovesno je tisto leto obhajal škof praznik sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani. Naslednje leto je hodila komisija po Dolenjskem. O uspehih svojega dela je Hren navdušeno poročal papežu Klemenmu VIII., da je več kot 40.000 duš pripeljal spet v pravi hlev Kristusov. „Prenovilo se je obličje Ljubljane, izpremenilo se je življenje njenih prebivalcev.“ Protestantstvo je životarilo le še skrivaj po gradovih, dokler nadvojvoda pri plemstvu ni odredil čistke.

Nastali sta v deželnih stanovih dve stranki: duhovniško-meščanska katoli-

Škof Tomaž Hren

ška in v bistvu plemiška protestantovska. Hren se je seveda zelo potegoval za katoliško in so pod njegovim vodstvom meščani zahtevali razne zboljšave trgovskih cest in prelazov ter olajšave pri rubežnih. Ker je bila večina plemičev še vedno močna opora luteranstva, so seveda v zboru deželnih stanov Hrena zela napadali.

Hren pospeševatelj šolstva

Tudi Hren se je zelo briga za vzgojo katoliškega duhovskega naraščaja. Jezuitska gimnazija v Ljubljani je postala pod njim popolna; dobila je tudi lastno stavbo svojega kolegija. L. 1615 je posvetil škof za jezuite novo šentjakobsko cerkev v Ljubljani, preskrbel jezuitom nov grad č „Pod trančo“ in jim kupil pa podaril okrevališče Coronaeum pri Trstu. Jezuiti so gojili tudi nemško, latinsko in slovensko dramatiko s podporo Hrena, ki je nadalje pospeševal še ljudsko šolstvo v Ljubljani.

Hren je početnik slovenskega katoliškega slovstva, vsaj ohranjenega, ker prvega katoliškega, Pacheneckerjevega katekizma ni nobenega izvoda več. L. 1613 so izšli Evangelia inu Listovi (nedeljski in prazniški); prevajalec je jezuit Janez Čandk, a njegovo delo je vodil, nadzoroval in financiral škof Hren. Pod njegovim mentorstvom so jezuiti pripravili še katekizem, mali in veliki. Hren sam se je lotil priprav za novo katoliško cerkveno pesmarico. Razmišljal je o ustanovitvi tiskarne v Ljubljani, a jezuiti so se branili prevzeti tako trgovsko podjetje.

Hrenovo literarno delo nosi naroden značaj. Opetovano v svojih zapiskih poveljuje domovino, dočim označuje postavim nemške kraje s Teutonijo. Smatra, da je njegova naloga baš služiti domovini. Njegova prizadevanja,

da bi pravoslavne Uskoke spravil v okrilje katoliške Cerkve, je vsekakor narodnostno dejanje. Tiskarno je hotel ustanoviti baš „v večjo čast domovinskemu jeziku“, slovenščini. Da ga je s slovenščino vezala ljubezen, kaže že to, da je hotel v takrat precej pomembni Ljubljani sam vedno slovensko pridigati in se je tako rad udeleževal ljudskih cerkvenih pobožnosti, kjer se je glasilo slovensko petje. Poživil je staro slovensko romanje v Aachen in tamošnje češčenje sv. Cirila in Metoda. Slovenščino imenje „naš slovenski jezik“ in podobno.

Poleg jezuitov je Hren pospeševal tudi kapucine. Zlasti si je prizadeval tudi za njihovo naselbino v Celju, torej izven svoje škofije.

Leta 1614 je postal namestnik nadvojvode Ferdinanda v Gradcu, kar je ostal sedem let. V tem času je opetovano tožil, da ima premalo časa za delo v domovini. Pečal se je z mislijo ustanoviti posojilnico, a so jezuiti odklonili svoje sodelovanje iz istih razlogov kot pri tiskarni; drugim pa Hren menda ni zaupal.

Podpiratelj umetnosti

Vneto je podpiral umetnost. O delih v stolnici poročamo v naslednjem poglavju. Popravil je cerkev sv. Petra, frančiškanski samostan; o sv. Jakobu smo že pisali. Olepšal je poslopje samostana in cerkev v Gornjem gradu, zlasti je dal tam postaviti umetniške nagrobnike svojim prednikom. Za novo kapucinsko cerkev v Celju je naročil sliko Matevžu Plannerju itd. Posvetil je 28 cerkva, 84 oltarjev in mnogo kipov ter prej pri zidavi in izdelavi sodeloval. Skrbel je za lepo petje. Celu za vojaške slovenske narodnosti, ki so služili v vojni krajini na Hrvaškem, je

skrbel. Ker si je škof vse zapisoval, so njegovi zapiski dragoceno gradivo za našo umetnostno in kulturno zgodovino. Hren je cerkveno umetnost po protestantovskem ikonoklazmu spet šele obnovil; dajal pa je poleg domačim umetnikom prednost pred vsem beljaškim in salzburskim. Za italijansko, takrat pač najkvalitetnejšo umetnost ni imel dosti smisla. Sploh se je Italije nekako ogibal in bil z njo le v pismeni zvezi. Nit, k papežu ni zahajal. Poleg poročil o svojem škofovskem službovanju je poslal sv. očetu tudi le pismoeno urgenco za kanonizacijo Ignacija Loyolskega.

V poznejših letih je precej bolehal. L. 1623 je bil imenovan za cesarjevega tajnega svetnika, dve leti pozneje je umrl. Pokopan je bil v ljubljanski stolnici; ob prezidavi katedrale so prenesli njegovo truplo v Gornji grad; drugi pa trdijo, da so mrtvega „apostola Kranjske“ takoj prepeljali v Gornji grad.

Ni naš namen opisati ljubljanske škofove v vseh petsto letih obstoja škofije; hoteli smo le pokazati, v kakšnem odnošaju je bila škofija do treh najvažnejših slovenskih zgodovinskih pojavov koncem srednjega in v začetku novega veka; turških vojsk, kmečkih uporov in verske reformacije. Turške vojske je spremljala ljubljanska škofija s pravim križarskim duhom in je še po prenehanju turških napadov na slovensko ozemlje skrbela po škofu Hrenu za slovenske čete v vojni krajini. S kmečkim uporom škofija ni imela nobenih pravih opravkov. Največji pa je bil njen delež pri verski reformaciji.

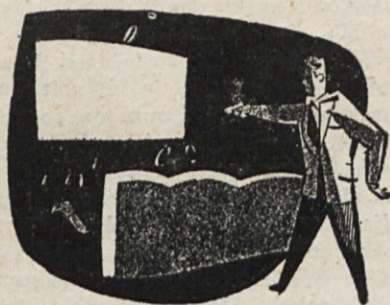
Če označujemo s tem imenom kar splošno vse pokrete in boje na obeh straneh t. j. na katoliški in protestantovski strani, potem moramo reči, da je bilo na strani protestantov zunanje in finančno gibalno pri nas nemško in po-

nemčeno plemstvo. Toda duhovna in kulturna prizadevanja so bila na obeh straneh, tudi na protestantovski, v rokah duhovščine in to pretežno slovenske duhovščine. Delež protestantovskih nemških duhovnikov je bil pri tem majhen, katoliško nemško duhovništvo je pa odpovedalo. Nemško duhovništvo na Kranjske je bilo skoraj izključno plemiško. Plemiči so imeli zlasti možnosti šolati se na univerzah in to je bil poleg ugodnosti njih stanu vzrok, da so bili že nekako odločeni za višje službe in seveda predvsem za škofove. Nekoliko je v ta starši red posegel že cesar Maksimilijan I., ki je imel menda o Slovencih neko dobro mnenje. Učil se je slovensčine in njegov učitelj slovenskega jezika, celjski Slovenec Tomaž Prelokar je postal potem dunajski prošt in nazadnje škof v Kostnici; Ljubljčan, glasbenik Jurij Sladkonja pa se je povzpел do dunajskega škofa in se je rad obdajal v Slovenci. A ko je kranjski nemški plemiški škof Kacijanar odpadel in se pričel nagibati k protestantom, je dvor izbral za škofa v Ljubljani kmečkega sina Urbana Tekstorja. Ko je naslednji plemič Seebach spet odpovedal, so se za njim vrstili spet dva kraška kmečka sinova in nazadnje slovenski meščanski potomec Tomaž Hren. Prav ti Slovenci, kmečki niti iz ozemlja ljubljanske škofije, so si znali doseči pomen tudi izven območja ljubljanske dečez: Tekstor na Dunaju in v Pragi, Tavčar v Gradcu, Hren na Štajerskem (Celje), pri Uskokih in v Vojni krajini na Hrvaškem. Ne le ozemlje ljubljanske škofije, vso Kranjsko so spet navezali na katoliško Cerkev in potem so skoraj 200 let vodili lahko ljubljansko škofijo spet — nemški in laški plemiči, ker ni bilo nobene verske nevarnosti več.

MARIJAN MAROLT

Da, „Ces'a“ je film, ki ima zagotovljen obstoj med najboljšimi filmi vseh časov. Je eden tistih filmov, ki nas spet pobotajo s filmsko in „sedmo umetnostjo“ na sploh.

NOV FILM:

C E S T A

Pred kratkim sem imel srečo, da sem mogel gledati film „La Strada“, Cesta. Odslej razumem, čemu je imel Federico Fellini tak uspeh z Dolce Vita: njegov prvi bolj pomembni film mu je pripravil slavo in utrl pot za vse druge filme — posebno take, ki tudi plehki publiki ugajajo.

„La Strada“ je dobil prvo nagrado na festivalu v Cannesu 1955; že prej Srebrnega leva v Benetkah 1954, Oscarja v Hollywoodu isto leto in Posebno opombo Katoliškega mednarodnega urada za kino.

Mogoče nam bo Fellini sam najbolje povedal, kaj je hotel doseči s filmom:

„La Strada“ se je rodil iz ideje, da mož in žena navidezno lahko živita zelo združena, v resnici pa sta daleč eden od drugega. Potem sem mislil, da bi to dvojico morali gledati na dolgem potovanju, da bi tako vzbudil misel na nestalnost... Osnovna zamisel filma je tista težkoča v medsebojnem občevanju ljudi in strahotni prepad, ki more zazijati med dvema človeškima bitjima.

Postavil sem svojo zgodbo med glumarče, pa bi jo mogel razviti tudi v čisto drugem okolju... Izvirna ideja „La Strada“ je krščanska: poslanica ljubezni; Gelsomina je čisto „františkovski“ značaj.

Osebe

Nastopajo glavne osebe Zampanó, Gelsomina, Il Matto.

Zampanó je simbol človeške živalskosti, z vsemi slabostmi, omejenostmi, pomanjkljivostmi. Je neobčuten za vsa ko plemenito čustvo, mrk in tragično realističen. Govori malo in njegov molk boli Gelsomino. Gledalec občuti vso bolečo razdaljo, ki jo moremo tolikokrat najti med enim in drugim človekom.

Zampanó ima dušo, kot vsi ljudje. Samo majhna iskrica čustvenosti brli v njej. Prav to pa zadošča, da se končno spremeni v njem v plamen, ob katerem za konec filma začuti v sebi „ljubezen“.

Gelsomina je skoro nerealno bitje, morda umsko precej omejena, preobčutljiva in preveč čustvena. Ima silno

zmožnost vzpostaviti stik z drugimi, naj bodo drevesa, redovnice, otroci, brzojavne žice, odrasli. Je predvsem ženska in zato živi tudi predvsem za druge; bolje: za drugega. Tisti hip, ko bi prenehala biti temu potrebna, pomeni zanjo smrt. Njeni odzivi, ki so čisti, naivni, plemeniti — vse obenem — končno povzročijo v Zampanó tisto duševno eksplozijo, ki je Zamparó ni upal najti v sebi.

Gelsomina je pravzaprav simbol duše, dokaz zanj je vrednota nad vsem današnjim marksističnim realizmom.

Il Matto je romantik. Svoboden — celo preveč — gibčen, skorajda nezemski, ki pa vendar zna pokazati pravi lik v življenju: trdnost, potrpežljivost, zaupanje. Njegovi zaključki so zaključki preprostega, naravnega človeka, obvarvanega s tisto prirojeno logiko in primarno filozofijo, ki jo moremo najti v vsakem človeku.

Poslanica

Kritiki sodijo, da imajo tri slednice glavnih pomenov v filmu:

1. Procesija: Snemanje je silno zanimivo. Slika se vrsti za sliko v nekem čudnem neredu, ki je hotén red. Z njim hoče režiser prikazati mešanico duhovnega s stvarnim. V človeškem življenju se mora oboje neprestano družiti.

2. Zgodba s kamenčkom. **Il Matto** dopove Gelsomini, da tudi najmanjši kamen na svetu ima svoj smisel. Vsako bitje ga ima, naj bo še tako malo pomembno. Tem bolj človek, naj bo tudi navidezno malo pomemben v družbi.

3. Končna slednica. Gre za „počlovečenje“ Zampanója. Da, mi govorimo o poboženju; a dananjí človek se mora najprej počlovečiti. Zampanó pred morjem, ki plivka pred njim in mu izmiva noge, vali prignani od kdovekod; ne-

zmerne vode, simbol Nelzmernega, — najde sam sebe ob spominu na Gelsomino, ki je že zdavnaj izpela svojo kratko enolično, a tako doživeto pesmico.

Cesta

Morda je pa glavna oseba v filmu cesta. Simbol nestalnosti, simbol brzega bega časa in življenja, simbol slovesa in snidenja.

Vse je v filmu, kar je tako čisto krščanskega: globok čut za nadnaravno v vsakdanjem življenju, obenem pa veselje do tega življenja. Osebe morda nimajo izrazite psihologije, imajo pa dušo. „La Strada“ je prav to: jasen prikaz, da duša obstoji, in njeno „odprtje“ pred našimi očmi.

Težko da bi kak film tako lepo in močno izrazil toliko stvarnosti in toliko lepote v drami, ki jo dan na dan živi vsakdo izmed nas: dramo notranje samote. Ali naj napišemo, kar trdi Romano Guardini ob koncu svoje knjige „Zaton novega veka“, kaj čaka katoličana v bodočnosti? Celo osamljenost v veri bo strašna; in ljubezen ne bo več splošna dejavnost: niti je ne bodo mogli razumeti niti ne vršiti... Vendar bo toliko bolj pogumna, ker bo povečala enega samotarja z drugim samotarjem. Bo srčnost srca, ki bo prihajala naravnost iz premega razmerja do ljubezni božje...

Da, „La Strada“ je film, ki ima zagotovljen obstoj med najboljšimi filmi vseh časov. Je eden tistih filmov, ki nas spet pobotajo s filmsko industrijo in „sedmo umetnostjo“ na sploh.

In še to: Zaradi tega filma odpustimo Felliniju vse omedlene sladkobe, ki so zagrenile toliko življenj.

Zgodba?

Pojdite gledat film!

J. R.

MED NAMI V ARGENTINI

XI. MISIJONSKA VELETOMBOLA

V nedeljo po prazniku sv. Treh kraljev smo imeli na vrtu Don Boscovega zavoda v Ramos Mejía XI. misijonsko veletombolo.

Udeležba je bila prav lepa, čeprav za spoznanje nekoliko manjša od lanske. Dobitkov je bilo veliko: nekatere so poslali misijonarji iz Azije in Afrike, druge pa so darovali rojaki iz Argentine, zlasti naši podjetniki.

Čisti dobiček veletombole je namenjen našim misijonarjem in misijonar-kam po svetu.

OBČNI ZBOR SKASA

Med številnimi društvi med Sloven- ci v Argentini zavzema častno mesto Slovensko katoliško akademsko stare- šinstvo. Deluje že vsa leta med nami. V soboto, 23. decembra, je imelo v Slo- venski hiši v Buenos Airesu svoj red- ni občni zbor, na katerem je bil izvo- ljen tale odbor: predsednik dr. Franc Bajlec, podpredsednik dr. Alojzij Vor- šič, tajnik Ruda Jurčec, blagajnik Sta- ne Žužek, odborniki: prof. Ivan Prija- telj, dr. Leopold Eiletz, Božo Fink; nadzorni odbor sestavljajo: dr. Franc Logar, Marijan Marolt in Lado Lenček CM. Predsednik razsodišča pa je Ru- dolf Smersu.

DESETLETNICA V SAN JUSTO

Na praznik sv. Treh kraljev je bila v San Justu proslava desetletnice slo- venske službe božje. Redna slovenska služba božja se je namreč pričela 1951. Že preje pa je bila slovenska sv. maša

v tem kraju ob tej ali oni priložnosti, katero je, kot lahko beremo v kroniki „Duhovnega življenja“, imel večkrat g. direktor Orehar. Ker pa se je polagoma naselilo v San Justu več rojakov in je bila potreba po slov. službi božji vedno večja, je g. direktor Orehar naprosil g. Janka Mernika, da naj prevzame skrb za sv. mašo.

Proslavo desetletnice je pričel g. Rudi Bras, otroški pevski zbor je pod vodstvom gđc. Franke Tomažinove za- pel več pesmi, sledile so deklamacije, igre, obdarovanje otrok in govor g. Janka Mernika, v katerem se je vsem, ki so se trudili za duhovni blagor ljudi v tem okraju, najlepše zahvalil.

V spomin na desetletnico je vsak prejel tudi posebno knjižico na 36 stran- neh z zgodovino in kulturnim udele- stvovanjem te slovenske skupnosti. Knjižico je uredil dr. Anton Šimenc.

KONEC ŠOLSKIH TEČAJEV

Pred božičnimi prazniki smo v Ar- gentini zaključili slovenske šolske te- čaje. V letu 1961 so bili v tehle krajih:

Barrio San José, kjer je bilo 9 otrok; Berazategui 19 otrok; Buenos Aires 26; Carrapachay 26; Caseros 12; Ezeiza 6; Florida 22; San Justo 111; San Martín 92; San Miguel 13; Sloven- ska vas v Lanusu 89; Transradio 7; Mendoza okrog 50 in seveda v apostol- ski šoli v Adrogué.

Tečaji so se imenovali po naših ve- likih možeh, kot so: nadškof Jeglič, škofje: Rožman, Slomšek, Baraga, Mah- nič, pesnik Prešeren, Stritar, Gregorčič, Cankar, Balantič, Velikonja, Jurčič, Levstik...

Vseh otrok je bilo v slovenskih šol- skih tečajih nad 700. Številka je kar razveseljiva. Razodeva, da je med ro- jaki v Argentini še veliko narodne in katoliške zavesti. Bog daj, da bi tečaji trajali še dolgo vrsto let.

Gorica,
mesto
prelepe Goriške

Primorske

vesti

SLOMSKOV VEČER V GORICI

Gojenci iz Alojzijevega mesta so nam dne 10. decembra pripravili dobro zamišljen Slomškov večer. Letos poteka 100-letnica njegove smrti, zato je prav, da se ga tudi mi, zamejski Slovenci spominjamo, ko se ga domovina ne upa in ne sme. V uvodnem govoru dijaka Alojzijevega mesta smo spoznali podrobno delo, požrtvovalnost in svetost življenja velikega škofa in vzgojitelja Antona Martina Slomška. Za mnoge, zlasti mlajše, ki Slomška poznajo morda le po imenu, je bil ta večer zelo potreben. Na sporedu so bile recitacije in petje Slomškovih pesmi, dve zborni recitaciji, nakar so dijaki še za odrasle ponovili Miklavžev igro „Vragov koš“. Dvorana je bila tudi tokrat prenatrpana. Upajmo, da so to res zadnje prireditve v dvorani na Placuti in da se v najkrajšem času preselimo v naš udoben Dom v drevoredu XX. septembra.

KATOLIŠKI DOM

Dvorana pri Katoliškem domu je skoro že dokončana. Je zelo lepa in ena najmodernejših v mestu. Zavidajo nam

jo ne samo komunisti, temveč tudi Italijani, ki ugičajo in modrujejo, od kje vse smo denar prejeli. In ker smo za Italijane Slovenci vsi enaki, najsibordeči ali beli je zanje več kot gotovo, da je denar prišel iz onstran meje in da bo to center vseh Slovencev, ki jim bo delal še preglavice. Kako naj jim dopovemo, da je Katoliški dom zrastel iz neštetihi žrtvih in odpovedi naših ljudi in to največ revnih? Zato smo na naš Dom ponosni in prepričani smo, da bo dobri Bog blagoslovil vse naše dobre namene. Upamo, da bo do otcvritve prišlo najkasneje v februarju in da bo do takrat prof. Mirko Filej, ki je ob novem letu oboel in je moral v bolnišnico, že popolnoma okreval.

BOŽIČNI PRAZNIKI

Za božične praznike so preko glavnih goriških ulic razpeli slavaloke tisočerih lučic, še drevesa so zažarela in na goriškem gradu se je prikazala veličanska zvezda repatica, ki ras je s svojo bajno svetlobo razveseljevala skozi vse praznike. To so bile le zunanje priprave, ki pa so mnogo pripomogle k večjemu doživetju božičnih

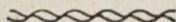
skrivnosti. Slovenci smo imeli lepo polnočnico v cerkvi sv. Ivana. Skoro vsi verniki so pristopili tudi k sv. obhajilu. Vreme je bilo zelo mrzlo in na dan sv. Štefana je v veliko veselje vseh začelo snežiti. A nastopilo je južno vreme in sneg je kar čez noč izginil. Zadnjo nedeljo v decembru, na Silvestrovo, smo imeli v stolnici že tradicionalni koncert božičnih pesmi. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba zelo številna. Čeravno niso bili letos zastopani vsi podeželjski zbori, je koncert doživel velik uspeh. V zadnjem trenutku je še glavni dirigent profesor Mirko Filej obolel in ga je moral nadomestiti organist Herman Srebrnič iz števerjana. Kljub vsem tem nevšečnostim je koncert potekel v splošno zadovoljstvo, ker je tudi orga-

nistka prof. Lojzka Bratuževa prispevala svoj del.

V nedeljo, 7. januarja, so imeli koncert božičnih pesmi tudi v Trstu v cerkvi sv. Jakoba. Zbore je vodil prof. Mamolo.

MISIJON V LJUBLJANI

Ljubljanska škofija obhaja letos 500-letnico svoje ustanovitve. Da bi to važno obletnico dostojno proslavili, je ljubljanski škof v svoji zadnji okrožnici napovedal misijon, ki se bo vršil istočasno po vseh ljubljanskih župnijah. Začel se bo 5. aprila in se bo zaključil 15. aprila. Vodili ga bodo izbrani misijonarji, farna duhovščina pa bo svoje vernike pripravila na misijon s primernimi govori in pobožnostmi.

Samo nekaj zgledov

Sveti Gregor Nacianški se je sprehajal, kakor je sam pripovedoval svojemu ljudstvu, ob morski obali in gledal valove, kako so se proti obrežju zaganjali in puščali za seboj školjke, polže, travne bilke, male ostrige in podobno drobnjavo, ki jo je morje izmetavalo ali, kakor navadno pravimo, izbljuvalo na obalo. Njim so sledili drugi valovi, ki so del tega zopet odplavili in pogoltnili. Vse skale okrog pa so stale trdne in nepremične, čeprav se je vodovje divje vanje zaganjalo. Ob tem se mu je porodila veličastna misel, da se slabotnejši prepuščajo kakor školjke, polži in travne bilke na milost in nemilost malim in velikim valovom usode, sedaj žalosti, sedaj veselju; junaki pa stojijo trdno in nepremično v vseh viharjih.

Sveti Fulgencij, škof v Ruspu, je prisostvoval glavni skupščini rimskega plemstva, kjer je navdušeno govoril gotski kralj Teodorik. Ko je gledal zbrane gospode, razvrščene po sijaju, dostojanstvu in stanovih, je dejal:

„O Bog, kako veličasten mora biti nebeški Jeruzalem, ko že pozemski Rim plava v tolikem blesku. Če je že na tem svetu ljubiteljem ničemurnosti dovoljen tolik sijaj, kolika slava mora biti pripravljena šele pristašem resnice v večnosti!“

Pripoveduje se, da je bil svetl Anzelm, canterburyški škof, ki je s svojim rojstvom tako zelo proslavil naše gore, v vaji svetih misli naravnost čudovit. Ko je ta svetl prelat potoval, mu priteče pod konja zajček, ki so ga preganjali psi, da bi se otel preteče smrtno nevarnosti. Psi so lajali naokrog, niso si pa upali planiti v zavetje, kamor jim je ubežala žrtev. Ta nenavadni prizor je spravil vse spremstvo v smeh. Modri Anzelm pa je jokaje vzdihnil:

„O, vi se smejete, ubogi živalci pa ni do smeha. Sovražniki zasledujejo in z zvijačami zapeljujejo dušo v vse mogoče grehe, upajoč, da jo na prelazu smrti zalotijo in požro. Ona pa vsa prestrašena išče zavetja in zatočišča in sovražniki se ji rogajo ter posmehujejo, če ga ne najde.“ — Ko je to povedal, je zdihovaje nadaljeval svojo pot.

Konstantin Veliki je poslal svetemu Antonu laskavo pismo. Zbrani redovniki so se temu zelo čudili. Svetnik pa jim reče:

„Kaj se čudite, če kralj piše človeku? Čudite se rajši, da je večni Bog umrljivim ljudem napisal postavo in jim sam govoril pa svojem Sinu.“

Ko je svetl Frančišek nekoč videl ovco sredi črede kozlov, je rekel svojim tovarišem: „Glejte ubogo ovčko, kako je krotka med kozli. Tako krotko in pohlevno je nekda naš Gospod hodil med farizeji.“ Drugič je videl prašiča, ko je trgal nedolžno jagnje. „O jagnjiček,“ je vzdihnil jokaje, „kako živo mi predstavljaš smrt mojega Zveličarja!“

Veliki naš Frančišek Borgia je že, kd je še kot gandijski vojvoda hodil na lov, obujal tisočere svete misli. „Čudil sem se,“ je pripovedoval pozneje, „kako so sokoli sedali na roko, si pustili zakriti oči in privezati na drog, ljudje pa se tako upirajo božjemu klcu.“

Veliki svetnik Bazilij pravi, da uči vrtnica med trnjem ljudi tole: „Največje radosti sveta, o človek, so pomešane z bridkostjo. Nič ni neskajjenega. Veselju je vselej pridruženo kesanje, zakonu vdovstvo, pridobivanju trud, časti sramota, proslavi stroški, nasladi jeza, zdravju bolezen.“ — „Lepa je vrtnica,“ pravi ta svetnik, „a navdaja me z bridkostjo, ker me spominja mojega greha, zaradi katerega je bila zemlja prekleto, da rodi trnje.“

Ko je neka duša v jasni noči gledala v potok, kjer se je zrcalilo zvezdnato nebo, je rekla: „O moj Bog, ko mi podeliš stanovanje v svojih svetih šotorih, bodo te zveze pod mojimi nogami. In kakor se zvezde neba zrcalijo na zemlji, tako se na nebu v živem studencu božje ljubezni zrcalijo zemljani.“ Drugi pa, ki je gledal tekočo reko, je vzkliknil: „Ne bo mirovala moja duša, dokler se ne izlije v morje božanstva, od koder je izšla.“

Sveta Frančiška je nekoč pokleknila na breg ljubkega potoka, da bi molila. Gledajoč vanj se zamakne in večkrat ponovi prelepe besede: „Milost mojega Boga teče pohlevno in milo kakor ta počtoček.“

Tri zaobljube

Povest iz Slovenije
Spisal Janez Jalen

Sonce je že vžšlo, preden je mojster Layer prišel iz gornjice v gostinsko sobo. Za zajtrk si je dal skuhati klobaso, pojedel zraven nje zagozdo rženega kruha, vse skupaj pa zalil s topljenim mlekom in začel postajati nestrpen:

„Le kje hođi, da ga še ni?“

„Kdo?“ je bolj iz vljudnosti kakor pa iz radovednosti posegla v besedo točajka Lenka.

„Moj maltar.“

„Ga ne poznam.“

„Res nisva bila skupaj še nikoli pri vas. Vsaj kar si ti v tej hiši, ne. I, seveda. Moj zapor je bil vmes. Njegov oče Tonej je znal mojstrsko ometati steno in izgledati omet za slike na presno, za freske, kakor jih imenujemo z laško besedo slikarji in študiran svet. Fant je že pred zadnjimi francoskimi časi dobro kazal in mi bo, kakor upam, znal nadomestiti svojega umrlega očeta.“

„Od kod je pa doma?“

„Iz Ribnega, Repečnikov Tonček je.“

„Oh, da... Zdaj pa že vem.“

„Kaj veš?“ je bil radoveden Layer.

„Nič,“ je narahlo zardela Lenka, se obrnila in iz zadrege za minuto, dve odšla v kuhinjo... Layer Lenkine hipne zadrege ni prezrl. Ko se je spet prijazno nasmejana vrnila, je mojster skušal navezati besedo na prejšnji pogovor. Naj mu prinese še kozarec, pa samo en

kozarec črnine, je zaprosil in prijel Lenko, ko mu je postavila pijačo na mizo, za roko in jo obdržal v svoji.

„Kaj je s tabo, deklíč? Objokani angelček moj.“

„Nič.“ Lenka je nehote prisedla. Pa sta se pogovorila kakor oče in hči, ali pa še bolj razumevno. Lenka je Layerju zaupala, da se ji Tonček zadnje čase skuša približati, ona ga pa kar nič noče razumeti. „Ne rečem. ko bi Klemenca tako zelo rada ne bila imela in ko bi se ne bila zaobljubila, česar mi pa nočem povedati. Pa tudi vi moje zaobljube nikomur ne izdajte.“

„Bodi brez skrbi. Kakor grob bom molčal.“

V veži so se oglasili koraki in odprla so se vrata: „Dobro jutro!“ je prijazno pozdravil s praga v sveže oprani beli zidarski beli platneni obleki Repečnikov Tonček.

„Bog daj!“ sta hkrati odzdravila Layer in Lenka. Mojster je hotel biti kar malo hud:

„Kje pa hodiš, da te od nikoder ni?“

„Ne bodite nejevoljni,“ se je opravičeval Tonček grede, ko je odlagal zidarsko orodje, kelo in kladivo in plazno in še druge drobnarije, ki jih je prinesel s sabo v vreči, na klop pri peči. „Prav namenoma sem se malo obotavljal, da bi ne prišel prezgodaj in delal teje lepote,“ pokazal je Lenko, „napotja, če bi vas še ne bilo.“ Lenka je bila spet v zadregi. Celo malo je zardeła, da je bila videti še mikavnejša, pogledala Layerja in prijazno odgovorila: „V vsaki krčmi je vsak gost dobrodošel, dokler je trezen.“

„No, da me boš prej vrgla povsem čez prag, mečeš me že tako in tako dolgo časa, mi pa natoči šilce žganja.“

Tonček se je okretno obrnil, bil je bolj gosposki kakor pa gorenjsko ro-bavsast, in prenekatera je pogledala za

njim. Prisedel je k mojstru Layerju. Medtem ko je Lenka stopila po novo zelenko slivovke, ki jo je bila sinoči vso istočila in ni hotela načeti druge, da bi se ne opili, se je Tonček nagnil k Layerju in mu skoraj zašepetal: „Saj vse skupaj ni nič res.“

Zunaj je bilo kar najlepše spomladansko jutro. Layer se ni čudil veselil volji Tončkov, ki se je odtrgal od domačih skrbi, prehodil pot z Ribnega do Mošenj, do pod Brosca, do dekleta, do Lenke, za katero je vedel, da bi ga zelo rada imela, pa ga ne more in ne sme. Saj je hodil skozi eno samo pesem ptičev.

Lenka je vsa zamišljena prinesla iz kleti neodprto cilarico slivovke, jo skušala odmašiti, pa se ji ni hotelo posrečiti. In je spet koj postala točajka, ki naj privablja in pridobiva goste. Postavila je steklenico na mizo, zaprosila in se grede tudi malo zlagala:

„Tonček! Prst me boli. Sem se večeraj nekaj zbodla, pa ne morem odmašiti. Daj no t.“

„Koj,“ je pohitel Repečnikov in že je stala odmašena cilarica na mizi.

„Kar natočita si,“ je rekla Lenka in prinesla dva kozarčka.

„Ne bom pil žganja. Začenjam danes prerresno delo. Pomozh kershtenikov. Mar jo bi rad naslikal, kako prosi jeznega svojega sina Jezusa, človeka in Boga, da naj prizanese človeškemu rodu, katerega je obdaril s svobodno voljo, pa ne zna niti tol'ko rabiti pameti, kakor čreda rogatih gamsov.“

„No, Tonček, pa s' ti natoči, če si že mojster noče,“ je bila Lenka točajka pr. jazna.

„Jaz?“ je fant na široko razprostrl roke. „Ga nisem prav nič potreben, čeprav sem malo vroč. Če mi pa ti natočiš, kakor sem te bil prosil —?“ je rekel in nastavljal kozarček.

Lenka ga je prijazno pogledala in napolnla šilce.

„Pa še meni,“ se je oglasil Layer.

In sta trčila in izpila.

„Smem še natočiti?“ je prijazno vprašala Lenka.

Layer je odkimal, Tonček se je pa kar zdrl: „Niti kapljice ne več, drugače utegnem povsem ponoreti. Na pol sem že. Pa ne zavoljo žganja. Zavoljo tebe, Lenka. Da boš vedela.“

Leopold Layer je plačal za oba. Naglo sta odšla. Vrnila sta se pa k Žabarju šele z mrakom, prestradana kakor volka. Kljub temu sta bila oba dobre volje. Kaj bi ne b'la! Kapelica Marije Pomagaj na Brezjah je bila v glavnem pripravljena, da sprejme na svoj strop sliko Pomozh kershtenikov.

Naslednje dni je moral Tonček zgodaj vstajati, da je vsaj do sonca na presno ometal in izgledal toliko stene, kolikor je je mojster Layer nameraval poslikati do večera. Čez dan je bil pa prost. Da bi ne trafil časa, ga je Janez, gospodar pod Broscem, zaposlil v hiši in v hlevu. Tonček je vihtel kladivo in kelo, vmes pa prepeval Lenki v zabavo, okol katere se je vneto sukal in smukal, da bi jo pridobil zase. Pa Lenka je bila nepremagljiva, čeprav prijazna. Od takrat pa, ko je Tonček tako mimogrede omenil, da se Klemen najbrže ne bo več vrnil, je pa postala kaj hladna do vselega in zabavnega Repečnikovega Tončka.

Sadje je odcvetelo, trave so se posule s kresnicami in žita so pognala v klasje. Majnik se je prevesel in se bližal svojemu koncu. Tisti dan pred na novo vpeljanim godom Marije Pomočnice sta mojster Layer in zidar Tonček podrla odre, da bo mogel mošenjski župnik doktor Ažbe maševati na skromnem ol-

tarju v kapelici, katero je sam sezidal pred štirinajstimi leti.

Kakor bi bilo udarilo plat zvona, se je hitro razvedelo, da je kapelica Matere božje na Brezjah doslikana. Drugo jutro se je zbralo dokaj ljudi, tako da je bila cerkvena svetega Vida kar tesna. Po maši, pri kateri se je Leopold Layer s solzami v očeh ponovno zahvalil za svojo rešitev, je doktor Ažbe poprosil mojstra, naj zbranim vernikom slikarijo malo pojasni. Layer se je spočetka branil. Iz hvaležnosti do Marije se je pa vdal in začel razlagati. Pokazal je na nizkem banjastem svodu naslikanega Kristusa. V desni je držal križ, na katerem je prelil svojo kri, da nas je pekla rešil, v levi pa šop ostrih puščic, ki jih je namerjal v spodaj zbrano množico. Pomenile naj bi nadloge, kugo, lakoto in vojsko, s katerimi Bog kaznuje od časa do časa pregrešno človeštvo, kakor ravno zadnja leta z vojskami, katerih kar noče biti konec. Pred njim pa je stala mati Marija, ki je z milim pogledom prosila svojega sina za množice: Christe elejson. Nad njeno glavo je bilo v bohorličici napisano: POMOŽ KERSHTENIKOV. Niže dolj se je pa gnetla množica pomoči potrebnih. Med njimi je stal vklenjen jetnik, Layer sam. Poleg njega je klečalo in pobožno dvigalo roke mlado dekle, v katerem ni bilo prav nič težko prepoznati ljubenske Lenke, točajke pod Broscem. Pa še Evo, ki nas je v sužnost prodala, in Marijo, ki nas je s svojim devištvom odkupila, je na svod naslikal Layer. Vso slikarijo je pa kakor povezal z besedami iz visoke pesmi Mariji v čast. V oprogah je mojster upodobil še svetega Vida, cerkvenega patrona, svetega Antona Puščavnika, zaščitnika živine in patrona druge kapele, in svetega Kozmo in Damijana, zavetnika zoper vse bolezni, in zadaj še Marijo v nebe-

sa vzeto, kjer sedaj v nebeški slavi svojega Sina prosi za nas. Kar sama od sebe je iz stoterih grl priklopela pesem:

O, Marija, naša ljuba mati —

Skoraj tako lépo kakor v nebesih je bilo v novo poslikani kapelici pri Mariji Pomagaj na Brezjah in ljudje so se neradi in prav počasi razhajali, čeprav je zunaj dehtel sončni veliki traven.

Tudi mojster Layer in zidar Tonček in gospod župnik so prišli k žabarju šele t.k. pred kosilom, ki ga je bil za likof naročil doktor Ažbe na svoje stroške. Ob kozarcu vina sta se pa dogovorila gospod doktor in mojster Layer, da naslika za Brezje še lepo oltarno sliko, ki naj jo posname po Cranachu. Podali so si roke in doktor Ažbe je odšel v svoje župnišče v Mošnjah.

Layerju se pa ni nič mudilo. Da prespi še to noč pod Broscem in iz vesolja nad dokončano in posrečeno slikarijo je ponovno trčil s Tončkom — tudi Lenka si je morala natočiti kozarec. Mojster je v dušku izpil. Postal je kakor nekdanj, še preden je okusil ječo, razžrane volje. Tonček pa se ni mogel razvneti. Dasi je mel še daleč domov, se mu ni nič mudilo. Mencal je in mencal, nazadnje je pa kar vpričlo Layerja vprašal Lenko, če ga res ne more imeti rada.

„Res ne,“ je brez pomisleka odgovorila in se hkratu tudi opravičila, čeprav ti ne vem ničesar reči. Da si brhek in priden fant, to pa sam veš.“

„Pa tako bi te naša mama radi imeli, so mi rekli, naj ti povem.“

„Verjamem. Tudi jaz njih. Pa —“

Oba hkrati sta mislila na Klemena, česar sta se tudi zavedala. Njegovega imena pa n'hče ni hotel imenovati.

„Pa če bi se kdaj kaj spremenilo —?“ je zategnil Tonček.

Lenka je obmolnila. Jasnó je vl-

dela pred sabo belo hišico, za kravo in prešička polja, in ljubeznivo, še dokaj mlado, prijazno in šaljivo Tončkovo mamo. Pogledala je Layerja, ki ni hotel niti treniti z očesom. Samo list papirja je vzel in potegnili s svinčnikom nekaj črt.

Po klancu navzdol je nekdo v dir pripodil konje. Pa ni ustavil. Ropot je bil tolikšen, da bi se težko razumeli, četudi bi kdo spregovoril. Layer je hitel risati in bi malo okajenemu vozarju koj dal za bokal vina, če bi konje obrnil nazaj in zaropotal, da bi vsaj še minuto mogel skicirati Lenkin obraz.

Bela hišica, krava, pujssek in prijazna mama, in mož, ki ga samo Klemen presega, če še živi, cenjen zidar in, in, in — Vse to je mojster bral z Lenkinega obraza.

Ropot na cesti je utihnil. Tonček si je Lenkin molk razlagal sebi v prid. Pa je spet spregovoril. „Veš, Lenka,“ narahlo se je prislonil k lepi točajki, „saj nič ne slim,“ in je povzel prejšnjo misel. „Če bi se še čez leta kaj spremenilo. Meni se nikamor ne mudi. Naša mama tudi lahko še vse sami opravijo. Pa dobro razumejo življenje. Če bi se čez leta kaj spremenilo — bi me ti potem hotela vzeti?“

„Ne,“ je kakor iz groba odgovorila Lenka.

„Pa zakaj ne?“ je skoraj zastokal Tonček.

„Se sploh ne bom možila,“ je zagotegnila Lenka. Bala se je, da bo Tonček, ki se mu je vino že malo poznalo, planil pokonci in vzrožil. Pa ni. Tesno jo je stisnil k sebi in jo kakor mimogrede poljubil na lice. Ni se mu branila. Še dobro ji je delo. Pa se je Tončku zazdelo, da ne dela prav. Odstopil je za korak.

„Bodi še tako hladna, jaz te imam

čedalje bolj rad. In ko bo tistega — konec, boš moja in nikogar drugega.“

„Ne bom,“ je še z nižjim glasom odgovorila Lenka in vstala.

„Pa zakaj ne?“ je skušal Tonček prijeti lepo Ljubenzanko za roke. Prav ta hip je pogledala Layerja in videla, da je pridvignil obrvi. Odmaknila je roke in mu žalostna odgovorila:

„Zato ne, ker se sploh ne bom možila.“

Layer je ostro pogledal svojega objokanega angelčka, dvignil desnico, požugal s kazalcem in ostro poudaril: „Če!“

Lenka je mojstra razumela, da jo je spomnil Klemena, Tonček ga pa ni mogel, ko ni poznal obljube.

„No, pa ne. Samo to rečem, če se ti možila ne boš, se pa še jaz ženil ne bom. Pa sva bot.“

„Kaj naj na samih zaobljubah svet izmre,“ je pristavil Layer.

„Pa naj. Vina na mizo!“

„Lepa je cvancgarca, še levš je cekin, —“

je malo pred polnočjo pripel pred domačo ljubeznivo hišico Tonček.

„Dobro je opravil,“ je sklepala iz vesele volje sinove mama in ji niti na misel ni prišlo, da bi ga začela ošteti. Hitela mu je odpirati:

„Dober večer, ljuba moja mama.“

„Bog daj, Tonček. Pa si kar dobre volje.“

„Kaj bi ne bil, ko sem se pa čmerike do sita najedel.“

„Kaj pa je?“ se je ustrašila Repečnica za usodo svojega edinca.

„Nič ni. Samo z Lenko ne bo nič.“

„Zakaj pa ne?“ je glasno vprašala mama. „Kaj te ne mara?“

„Ne, zdi se mi, da bi me celo rada vzela, samo —“

Misli za pust	129
Cerkev v Jugoslaviji	130
R. Guardini o življenje vere	135
Od vzhoda do zahoda	136
Pred vrati vesoljnega zbora	138
Diofantov nagrobnik	141
Kako je z нравnimi vrednotami	142
Ta legenda pa veliko pove	145
Bog in grešniki	146
Glas iz Rima	152
Kako je s postom	154
Drobne misli	156
O vzgoji in igračah	156
Spet razgovor, a ne o šoli	158
Na anketo je odgovoril	161
Molitveni nameni	164
Kdo je gospodar tiska	165
Quo vadis	168
Bogatinova oporoka	173
Kaj je komunizem	174
Borec proti protestantizmu	178
Film: Cesta	182
Med nami v Argentini	184
Primorske vesti	185
Samo nekaj zgledov	186
Tri zaobljube	188

LETO XXIX.

Št. 3

MAREC 1962

POVERJENIKI

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilijsa:

Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:

„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščane,
Riva Plazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:

Naročnino pošljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
400 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šillingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugi
protivrednost dolarja.

Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón

4158, Bs. Aires, Registro de la Prop. Intelectual Nº 574.991.

Tiska tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

Z g o r a j : Tudi v marcu je v domovini večkrat še sneg

Na zadnji strani: Vrh sv. Treh kraljev
pri Vrhniki, v ospredju podružna cerkev

Druga stran Devinski grad ob Jadranu

"**Splošno šilviljenje**" je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anten Orehar),
urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc

Ali ko si spoznal, da se nekateri upajo mnenje napisati med tem ko ti...

Veš, v demokratični družbi, ki ti je tako pri srcu, je važnejše od principa „večine“ spoštovanje in upoštevanje tujega mnenja. Ne posnemanje, temveč sprejetje dejstva, da so pač poleg našega mnenja še druga mnenja.

Upam, da si razumel, kaj sem ti hotel povedati in da me ne boš obsodil nenačelnosti. Če ne ti, pa kdo drugi.

Pa pojdimo na tretjo točko.

Najprej mi povej, kdaj je po tvojem človek premeščen v tabor „starih“? Ne moreš? Verjamem, pa pustiva pikolovstvo. Nisi edini, ki tako misliš. Celo prenekateri „stari“ in starši so mnenja, da svojih sinčkov in hčerkic ne morejo razumeti.

Tukaj pa pozor! Res je, da jih marsikdo ne razume, ni pa res, da jih ne bi mogel razumeti, če bi se malo potrudil. Niste prišli med nas iz Marsa. Težje vi razumete svoje starše kakor oni vas, če hočejo. Probleme, ki jih živite vi, so oni prestali, le da v drugačnem okolju.

Le pomisli, so problemi, ki jih doživljaš notranji ali zunanji? So posledica Tvoje mladostne dobe ali okolja? Verjetno boš rekel, da so vsakega malo, a mislim, da boš priznal, da vsaj del težav izvira iz tvoje razborite fantovske narave.

Prebuja se Ti volja, jasni se Ti razum, čeprav ne toliko, kakor misliš, telo se ti razvija, občutek imaš, da se s Teboj pričenja nova doba. Ta del Vaših problemov je pač lahko razumljiv, saj ga je v tej ali drugačni obliki preživel vsak „starin“.

Kar se okolja in razmer tiče, je problem drugačen, a tudi ne tako silno zapleten kakor si predstavljaš. Vsakdo, ki ne živi ravno noč in dan zaprt za debelimi zidovi, vidi, da ste izpostavljeni močnejšemu in brezobzirnejšemu okolju kakor so bili Vaši starši v svoji mladosti, vendar s tem še ne rečem, da so oni živeli v angelski deželi, brez problemov, težav in skušnjav. Razlika je, dragi moj, v obsegu, stopnji, a ne v bistvu.

Mladost je vedno začetek boja. Včasih je ta težji, včasih lažji, a brez njega ne gre.

2. Obudi iskreno kesanje nad svojimi grehi.

3. Sv. mašo daruj vselej v poseben namen.

4. Z Jezusom in po Jezusu se daruj nebeškemu Očetu.

● Imej molitvenik. Za sv. mašo je gotovo najboljši misal.

● „Toda“:

1. Ne beri med sv. mašo opomb v misalu, s tem se raztresiš in zgubljaš čas.

2. Pripravi svoj misal, še preden greš v cerkev ali vsaj preden se začne sv. maša.

3. Ne bodi suženj svojega misala. Če si želiš spremembe, pusti misal za nekaj dni ob strani in rabi kakšno drugo mašno knjigo.

● Ne pozabi: misal je sredstvo, ne pa cilj. Cilj je — biti pobožen pri sv. maši. To skušaj doseči s sredstvi, ki ti najbolj pomagajo.

PREMIŠLJEVANJE

● Včasih se poglobi v vsebino in smisel svojih navadnih molitev (očeo-